

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.
 Inzerati: do 30 petih vrst á 2 D, do 100 vrst á 2 D 50 p, večji inzerati
 petih vrst 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklic beseda 1 D;
 Popust po dogovoru. — Inzeratni davek posebej.
 Vprašanjem glede inzeratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravišništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knafljeva
 ulica št. 5, pritrilčno. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje
 Telefon št. 34.
 Dopolne sprejema le podpisane in zadostno frankovane.
 Rokopisne se ne vrača.

Posamezne številke:
 v Jugoslaviji od 4—6 str. po D. 1.50, 8 in več
 2 D. V inozemstvu 4—6 str. 2 D., 8 in več po 3 D.
 Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja:		V Jugoslaviji		V inozemstvu	
		v Ljubljani		po pošti	
12 mesecev	...	Din 240—	Din 240—	Din 360—	Din 360—
6	...	120—	120—	180—	180—
3	...	60—	60—	90—	90—
1	...	20—	20—	30—	30—

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati.
 Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno po nakaznici.
 Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Naše nevolje.

Če listamo po našem opozicijskem tisku, pa tudi po ostalem časopisu, najdemo prav veliko hudobnosti nad našimi upravnimi razmerami, nad našimi političnimi dogodki, sploh nad našim celokupnim državnim življenjem, ki se osredotočuje v beogradski zakonodaji in v delovanju beogradskih vlad. Nikjer na svetu se kritika ne pojavlja v tako obsežni in vseuničujoči obliki, kot pri nas, in zdi se, da smo izgubili vsak pogled in smisel za povprečno vrednost pojavov in za zgodovinsko, odnosno časovno omejenost vsega, kar stori človeška roka in izmisli človeški um. Smisel za časovno nepopolnost je v življenju ravnotako potrebno sredstvo napredovanja, kakor sposobnost za dosledno kritiziranje tujega udejstvovanja. Predvsem pa je v politiki potrebno razumevanje kompromisov, smisel za dosegljive realnosti. V tem oziru moramo reči, da je naša dosedanja kritika pokazala neverjetno malo smisla za naše dosedanje zakonodajno in upravno delo, ki se je sproti uničevalo in omaloveževalo in o katerem si pri nas že vsak povprečen lasti visoko razsodbo, da si je znano, da so skoro vse zakonske osnutke pripravljali univerzitetni odbori na temelju primerjalnih študijev domače, že obstoječe zakonodaje ter tozadevnih zakonskih ustanov v drugih državah. Vsi zakonski predlogi se odklanjajo pri nas takorekoč a limine. Še najbolj zadovoljni so bili v Jugoslaviji gospodarski krogi, vsaj kar se tiče naše poslednje finančne faze. Vse drugo pa, kar spada v čisto politiko in zakonodajo, je opozicija brez premisleka odklanjala z najhujšimi izrazi ter izrabljala za svojo protidržavno in anacionalno propagando. Najgrša je politična kritika, kadar služi demagogiji in strankarski agitaciji. V tem oziru sta se že od nekdaj odlikovali naša SLS in pa Radićeva HRSS na Hrvatskem. Tu in tam nezmerne, zavestno intrigriranje in zapeljevanje ljudskih mas s potvornimi zakonskimi teksti, tiranje v ekstrem ter popolno nerazumevanje kompromisnih rešitev, kakršne predstavlja vsak zakon, ki je namenjen določenim dobim in določenim se križajočim interesom posrednih stanov in razredov.

Danes že splošno spoznavamo, da boluje naše politično življenje na demagogiji. Iz demagogije in strankarske samopasnosti pa izhaja potem ravno kar orisana kritika, ki ne vpošteva dejanskih razmer, in ki se iz ekstremnih stališč zaganja v vsako kompromisno rešitev, ki so pa nujne radi naših

današnjih razmer ter ljudi, ki te razmere oblikujejo in jih po svojih najboljših močeh usmerjajo.

V tem oziru moramo reči, da so tuji narodi mnogo pred nami. Ti vedo, da je treba v političnem življenju primerne zmernosti in uvidevnosti tega, kar se da doseči in kar je nujno kompromisnega značaja. To vedo mnogo razvitejši narodi, da imamo črno na belem dokazano, da so njihove državne uprave glede korupcije in nazadnjaške zakonodaje neprimerno na slabšem, kakor pa mi v naši novi državi. Le pogledmo nemško valuto politiko, s katero so uničevale nemške vlade srednji stan ter bogatilo nemški industrijski kapital. Pok. Stinnes je kupoval podjetje za podjetjem, najemal pri državi banki kredite, istočasno pa pritiskal na vlado, da je slabšala valuto in s tem prejšnje kredite devalvirala na malenkostne zneske. To neverjetno drzno špekulacijo z nemškim srednjim in delavskim stanom, ki je brez primere v zgodovini človeške družbe, je sprejel nemški politični svet nekako pasivno in potrpežljivo, ker je računal, da se na ta način prepreči plačilo francoskih reparacij in onemogoči konsolidacija povojne Francije. Kaj vidimo v Italiji? Fašistovska stranka je te dni izključila svojega najboljšega člana, poslanca Massima Rocca, ker si je upal napisati, da je treba fašizem očistiti kapitalistične nadlabe ter privedi Italijo nazaj k pozitivnemu zakonu, k spoštovanju pravice in k socialni resnici. Danes vladajo Italijo močniki kapitalisti, ki so celo v koruptivnih stikih z raznimi ministrskimi gospodi, da ne govorimo niti o diktaturi, ki vlada v Italiji, o brezsrčni pesti fašistovskih tolp, ki vstrahujejo italijansko javno življenje, o partizanstvu v upravi, kjer se nastavlja pristajati fašistovske stranke na podlagi enostavne članske izkaznice. Kako pa je v Ameriki? Ali je tam bolje? Tudi o tej državi smo čuli o velikih petrolejskih škandalih in o visokih osebah, ki so bile vpletene v te skandale. Na Češkem laborirajo na velikih bencinskih aferah. Razmere v Avstriji pa so postale tudi za nas sila poučne, ker je klerikalni tisk do včeraj poveljeval tamošnje blagostanje in razsko življenje tamošnjega delavca in uradnika. Zlasti so mu ugajale finančne razmere dunajske borze. Sedaj čitamo o strašni samomorilni epidemiji, ki zajema dunajske špekulante, trgovce, industrije, bančnike in celo državne uradnike, ker so izgubili na svoji valutni politiki neverjetne milijarde avstrijskih kron. Avstrija drvi v finančni polom.

Kljub vsemu temu ne najdemo v teh državah take in omejene politike, kakor v naši, da si so tamošnje nezgode, korupcije, nevolje mnogo, mnogo hujše kakor pri nas v Jugoslaviji, kjer se zdi, da je naš narodni temperament rojen za brezmerno kritiko, za neupoštevanje obstoječih razmer in za nerazumevanje realno dosegljivih ciljev in kompromisov. Na taki ekstremni kritiki boluje tudi Slovenija, boluje cela Jugoslavija. Mnogo mirnejše, treznejše in boljše bi bilo naše politično življenje in naš celokupen državni razvoj, ako odložimo v politiki in javnem življenju dosedanje demagogijo in strankarsko, partizansko omejeno kritiko.

Nikola Pašić o resnosti položaja.

Borba za in proti državi. — Zanimiva seja radikalnega kluba. — Seja narodne skupščine v ponedeljek dopoldne. — Priprave opozicije za glavni napad.

— Beograd, 23. maja. (Izv.) Radikalni klub je snoči imel važno sejo, za katero je vladalo napeto zanimanje tudi v opozicijskem bloku, ki je pričakoval, da pride med posamnimi člani rad. kluba do medsebojnega obračunavanja in do ostrih diferenc. Na splošno presenečenje je vladala v klubu najstrožja disciplina in harmonija. Radikalni klub je pokazal svojo kompaktnost in pripravljenost nadaljevati ljuto borbo proti nasprotnikom vidovdanske ustave. Seja je bila sklicana za včeraj popoldne. Radikalni poslanci so se je udeležili polnoštevilno.

Na tej seji je neprimerno obširno in stvarno govoril o politični situaciji ministrski predsednik Nikola Pašić. Govoril je o splošni notranji in zunanji situaciji, navajajoč vse najmarkantnejše faze razpeta in rešitve sedanje parlamentarne in vladne krize.

Govor ministrskega predsednika je bil sprejet s splošnim odobravanjem. Uvodoma je ministrski predsednik med drugim izjavil:

»Današnji položaj se zrcali v dveh frontah. V prvi so oni, ki hočejo ohraniti obstoječo enotno državo, a drugi, ki so proti tej državi. Mi želimo koncentracijo z vsemi skupinami, ki priznavajo vidovdansko ustavo in ki ljubijo to državo.«

V nadaljnjem govoru je ministrski predsednik naglašal resnost sedanjega notranjega političnega položaja. Omenjal je uspehe radikalov in samostojnih demokratov tekom krize, vendar se bo še vedno nadaljevala v parlamentu resna in ljuta borba z nasprotniki sedanje državne ureditve, ki temelji na vidovdanski ustavi. Nas vseh je dolžnost, da smo zbrani v obrambi proti napadom nasprotnika. Posebno pozornost moramo obračati taktiki, da se z gotovimi pozitivnimi uspehi prebijemo v narodni skupščini.

Ministrski predsednik je v nadaljnjem razvijal in utemeljeval stališče napram opozicijskemu bloku, katere-

ga nominalni zastopnik je Ljuba Davidović. Ministrski predsednik je kratko omenjal tudi pismo Ljube Davidovića, ki je bilo za časa krize objavljeno v opozicijskem tisku ter naperjeno proti njegovi osebni poštenosti. Radikalnim poslancem je Pašić podal zelo dragoceno pojasnila in zgodovino dogodkov v razvoju politične akcije za njegovih mladih let pod Obrenović. Končno je mimogrede omenil, da piše že delj časa svoje spomine, kjer bodo ohranjeni mnogi dokumenti, ki dokazujejo njegovo borbo za svobodo našega naroda.

Ministrski predsednik vpoštevava vse želje poslancev radikalnega kluba, tako tudi želje, ki so se mu izrazile glede rekonstrukcije vlade. Rekonstrukcija vlade se izvrši takoj, ko bodo seje narodne skupščine končane. Nekateri ministri sami se že umakniti, drugi bodo zamenjali.

Koncem svojega govora je ministrski predsednik ponovno opozarjajoč na resnost politične situacije in na pripravljenost opozicijskega bloka za odpritev težkih političnih konfliktov, pozval vse poslance, da naj bodo kompaktno zbrani v Beogradu in naj sodelujejo v borbi proti onim, ki žele izmenjati sedanjo državno ureditev.

Končno je ministrski predsednik klubu naznanil, da je sporazumno s skupščinskim predsednikom Ljubom Jovanovićem določena plenarna seja narodne skupščine za ponedeljek 26. t. m. ob 9. dopoldne z dnevnim redom: določitev dnevnega reda.

Opozicijski blok je včeraj pripravil vse za boj proti vladi. V bloku razmotirajo v podrobnostih parlamentarno taktiko in posebno vprašanje, kako naj nastopi blok na prvi seji v ponedeljek. Pričakujejo, da pride do ostrih konfliktov med vlado in blokom. Računajo z gotovostjo, da bo blok provociral spopade med obema frontama. Zanimivo je, da blok samozvestno zatruje svojo večino. Nekateri

parlamentarni krogi so mnenja, da bo skušal blok na ponedeljkovi seji izvesti nezaupnico vladi. Na ta način namerava računati na svojo sicer fiktivno večino, poraziti na prvi seji sedanjo vlado. Blok je prepričan, da je padeč vlade neizogiben že prihodnji teden, če ne že v ponedeljek. Blokaši pravijo, da »pride na tej seji do zanimivih dogodkov«. Brezpogojno so vsi blokaški poslanci, ki imajo pravico glasovanja, pozvani v Beograd.

— Beograd, 23. maja. (Izv.) Ministrski predsednik Nikola Pašić je na včerajšnji seji pozval radikalne poslance, da morajo biti polnoštevilno zbrani v Beogradu. Med drugim je izrazil mnenje, da bo ponedeljkova seja burna in viharna, ker bo poskusil opozicijski blok strmoglaviti vlado, vsled česar je potrebno, da so v skupščini navzoči tudi bolni poslanci. Na seji radikalnega kluba so poleg Pašića govorili še drugi radikalni poslanci tako Aleksa Žujović, dr. Laza Marković in Mihailo Ranković. Klub je izrekel predsedniku stranke in vlade svoje popolno zaupanje. Nikola Pašić je po izjavi radikalov, popoln gospodar kluba in lahko s hladnokrvnostjo pričakuje napovedane bitke v narodni skupščini.

Vladina večina v skupščini.

Džemijet se približuje vladi.

— Beograd, 23. maja. (Izv.) Včeraj je prispelo brzojavno oz. telefonsko poročilo iz Skoplja, da je bila tam plenarna seja glavnega odbora džemijetske stranke. Seja se je udeležilo 54 delegatov in 13 poslancev. Na seji so razmotirali politično situacijo. Po daljši debati je zmagala z ogromno večino ona struja, ki hoče podpirati vlado in voditi državno politiko, t. j. skuša se približati vladi nacionalnega bloka. Od 54 delegatov se je razun treh izreklo za politiko posl. Dženanije, ki je vedno bil zagovornik državne vladne politike. Sprejeta je bila kratka resolucija tele vsebine:

»Džemijet kot skupina narodnih manjšin se ne vmešava v nobeno vprašanje, katero se tiče notranje ureditve države, ker nacionalne manjšine nimajo za to pravice.«

To resolucijo so radikalni in samostojni demokrati sprejeli s primernim zadoščenjem na znanje ter smatrajo, da je džemijet formalno in oficijelno izstopil iz zveze opozicijskega bloka. Na ta način računajo, da je razmerje parlamentarnih sil na prvi seji narodne skupščine znatno spremenjeno in izboljšano v prilog vlade. Vlada bo razpolagala na tej seji s približno 142 glasovi. Za vlado je: 108 radikalov, 1

Aleksei Tolstoj.

49

Polet na Mars.

— No, jaz pa vam pravim — konec je vašega življenja tu...

Gor je dolgo molčal, sključen na praznih nabojih kot stari, prastari stavec.

— Da Sin Neba. Mi, naselenci prastare »Tume«, nismo rešili uganke. Danes sem vas videl v boju. Kakor plamen pleše v vas veselje. Vi ste sanjali, strastni in brezskrbni. Vas, Sinove zemlje, čaka nekoč rešitev uganke. Mi pa smo — stari. V nas je pepel. Mi smo zamudili svoj čas.

Gusjev je nategnil svoj pas.

— No, dobro. Kaj nameravate početi jutri?

— Zjutraj je treba najti po zrcalnem telefonu Tuskuba ter začeti z njim pogajanja o medsebojnem popuščanju...

— Vi, tovariši, že celo uro brbljate gluposti, — ga je prekinil Gusjev — evo vam razporeda za jutri: objavite vsemu Marsu, da je oblast v naših rokah. Zahtevajte brezpogojno pokorščino. Jaz pa zberem junake ter se dvignem z vsem brodomjem naravnost proti tečaju in osvojim elektromagnetne postaje. Nemudoma začnem brzojavljati zemlji, v Moskvo, da bi nam poslali čimprej pomoč. Pol leta zadošča za graditev aparatov, polet pa traja...

... Gusjev se je opotekel in omahnil na stol. Vsa hiša se je stresla. Iz teme obokov so se vsuli kiparski okraski. Na tleh speči Marsovci so skočili pokoncu ter se ozirali okrog. Novi, še silnejši sunki so pretresali hišo. Zazvenele so razbite šipe. Na stečaj so se odprla vrata. Dvorano je napolnilo zamolklo, čedalje močnejše grmenje in treskanje. Na trgu so se začuli kriki in streli...

Marsovci, ki so bili planili k vratom, so se umaknili in stopili narazen. Vstopil je Sin Neba. Los. Teško je bilo spoznati njegov obraz: ogromne oči so se udrele, bile so temne in čudna svetloba je odsevala iz njih. Marsovci so se umikali pred njim, kolena so se jim šibila. Njegovi beli lasje so se ježili.

— Mesto je obkoljeno, — je dejal Los glasno in odločno. Nebo je polno žarečih ladij. Tuskub razstreljuje delavske okraje.

XXXII. POGLAVJE.
Protinapad.

Los in Gor sta stopila ta hip na hišne stopnice, pod stebrovje: — začula se je druga eksplozija. Kakor modrikasta pahljača se je dvignil plamen na severni strani mesta. Jasno so se videli valove oblaki dima in pepela. Bobnenju je sledila vihra. Rdečkasta zarja je pokrila pol nebesklona. Na zvezdi podobnem trgu, polnem vojaštva, ni bilo čuti zdaj nobenega krika. Marsovci so se molče

ozirali po zarji. V prah so se sesula njihova bivališča in njihove družine. Z oblaki črnega dima so odletavale nade.

Po kratkem posvetovanju z Losom in Gorom je Gusjev odredil, naj se zračno brodovje pripravi za boj. Vse ladje so bile v arzenalu. Samo pet teh ogromnih kobilic je ležalo na trgu. Gusjev jih je poslal na poizvedovanje. Ladje so se dvignile, kakor plamen so zablestela njihova krila.

Iz arzenala so odgovorili, da so povelje prejeli in vojaštvo se je začelo ukrcavati na ladje. Poteklo je precej časa. Zakajena zarja se je razgorevala. V mestu je vladala zlonosna tišina. Gusjev je pošiljal vsak hip Marsovce k zrcalnemu telefonu, da bi pospešili ukrcavanje. On sam je begal kot ogromna senca po trgu, kričal s hripavim glasom ter postavil raztresene skupine vojaštva v vrste. Ko se je približal stopnicam, so se mu od jeze ježile brke:

— Recite no onim v arzenalu, — so se začule Goru nerazumljive besede, — naj hite, naj se požurijo...

Gor je odšel k telefonu. Slednjič so prejeli telefonogram, da je vojaštvo ukrcano in da se ladje dvigajo. Zares, nizko nad mestom so se pojavile v gostem sijaju puhteče kobilice: — z razkoračenimi nogami in dvignjeno glavo je Gusjev zadovoljno ogledoval te kline žerjavov. Tedaj se je začela tretja, najsilnejša eksplozija.

Jeziki modrikastega plamena so presekali ladjam pot, — dvignili so se, zaokrožili in izginili. Na njihovem mestu so se dvignili stebri prahu in oblaki dima.

Med stebrovjem se je pojavil Gor. Njegova glava je bila zlezla med pleča. Obraz je drhtel, usta so bila raztegnjena. Ko je utihnilo bobnenje eksplozije, je Gor spregovoril:

— Arzenal je razstreljen. Brodovje je uničeno. Gusjev je suho zagrgal, začel je gristi brke. Los je stal, tiščoč se s hrbotom stebrovja in se je oziral po sijaju. Na prstih se je Gor vzpel k njegovim steklenim očem:

— Slabo bo za one, ki ostanejo danes med živimi. Toda mi, mi — ali smo krivi? Sin Neba, ali smo mi krivi?

Los ni odgovoril. Gusjev je trmasto pokimal z glavo ter hitel na trg. Začulo se je njegovo povelje. In glej, vrsta za vrsto so odkorakali Marsovci po ulicah na barikade. Krilata Gusjeva senca je letela v sedlu nad trgom in kričala od zgoraj:

— Hitro, hitreje se zasukajte, hudiči crknjeni! Trg se je izpraznil. Ogromni sektor požarišča je razsvetljeval zdaj z nasprotni strani bližajoče se kline kobilic: Val za valom so se dvigale izza obzorja in plule nad mestom. To so bile Tuskubove ladje.

Gor je dejal:
 — Bežite, Sin Neba, vi se še lahko rešite!

hrški nacionalist, 1 Roman, 15 demokratov, 3 demokratični disidentje in 13 džembojev. Nasprotno razporeda sedaj opozicijski blok samo s 112 pravovojnih glasov. Kakor znano, ne morejo in nimajo pravice glasovati vsi oni poslanci HRSS, katerih mandati še niso bili verificirani in ki še niso prišli na ustavo in zvestobo kralju.

Gospodarska pogajanja z Madžarsko.

Ugodni potek pogajanj. — Ureditev poštne prometa.

— Beograd, 23. maja. (Izv.) Pred tednom pričeta oficijelna pogajanja z Madžarsko za ureditev gospodarskih in prometnih vprašanj napredujejo zelo povoljno. Petim komisijam dodeljeno delo je v glavnem že končano. I. finančna komisija je razmotrila razna finančna vprašanja, ki so v zvezi s trianonsko mirovno pogodbo. II. podkomisija je imela vsak dan sejo. Do danes je odobrila 30 členov o posamičnih vprašanjih privatno-pravnega značaja. Razprave v tej podkomisiji se vodijo na temelju načrta, ki ga je izdelala naša delegacija. Razprave bodo ta teden končane. III. podkomisija je imela samo eno plenarno sejo, doslej je zbirala gradivo za ureditev vprašanja o režimu voda. IV. podkomisija razpravlja vprašanje potnih listov in vizumov. V. podkomisija razpravlja poštno-brzojavna vprašanja. V tej podkomisiji je dosežen sporazum v raznih vprašanjih poštne prometa.

Za prihodni teden je določena plenarna seja narodne skupščine.

— Beograd, 23. maja. (Izv.) V ministrstvu pošte in brzojav je bila te dni konferenca med zastopniki madžarske in naše vlade. Konferenca je razpravljala o likvidaciji raznih poštne vprašanj, ki izvirajo še iz predvojnih časov. Madžarsko zastopa na tej konferenci baron Salay. Konferenca je osobito razmotrila vprašanje tirjatev, ki jih ima naša država iz naslova predvojnih računov glede raznih poštne pošilk. Madžarska je pripravljena likvidirati te račune. Potrebno je za to odobrenje pristojnega zunanjega ministrstva. Na konferenci se je tudi razpravljalo poštne promet med obema državama. Madžarska zahteva, da naj bi se plačevala za pisma v Madžarsko iste poštne pristojbine kakor v naši državi. Naša delegacija je to zahtevo odklonila. Odprt bo promet za poštne pošiljke reko Koprivnica in Gyökönysa.

OTVORITEV POSEBNE ŽELEZNICE V POSTOJSKI JAMI.

— Postojna, 23. maja. (Izv.) Zadnje dneve so bile posebne poskušnje železniške vožnje na progi, ki je edina na svetu. Tudi lokomotive in vagoni imajo posebno konstrukcijo. Gre za ozko-trajno železnico v postojnski jami. Proga je dolga 7 km in je izpeljana do konca pri Kalvariji. Proga je izpeljana mimo vseh največjastnejših jamskih prizorov in slik. Z ozirom na to, da gonilni motor lokomotive navadno spuša pline oz. dim, kar bi zelo motilo pravi vžitek jamskim obiskovalcem, je jamska uprava napravila posebne poskuse ter izkonstruirala lokomotivo z motorjem, ki ima obnem sesalne aparate, ki vsesavajo med vožnjo razvijajoče se pline in dim.

Tako opremljena lokomotiva, ki je zelo mala, bo vozila za seboj deset vozov, v katerih bodo sedeli obiskovalci jame in bodo lahko z njih opazovali vse jamske zanimivosti. V vozovih bo prostora za 60 oseb. Železniški promet v jami se odpre na slovesen način začetkom junija. Na binkoštno praznike priredi jamska uprava v jami veliko veselico.

VAŽNI SKLEPI ITALIJANSKE VLADE.

— Rim, 22. maja. (Izv.) Ministrski svet je na včerajšnji seji sklenil, da se razširi italijanski davčni zakonik tudi na Reko in nje ozemlje. Vlada predloži zbornici začasni proračun, ki naj velja vse do letja, do leta 1924-25. Sklenjeno je, da se komulativno izpremembe v zakone vsi doseženi kraljevski odloki, za katere je potrebno odobrenje parlamenta. Takih odlokov je 2200 in nekateri datirajo še od l. 1913. dalje. Vendar odloki, s katerimi so bile odobrene razne mednarodne konvencije, morajo biti predloženi v razpravo zbornici in šele po njih sprejemu postanejo zakon.

RATIFIKACIJA FRANCO-SKO-ITALIJANSKE TRGOVINSKE POGODBE.

— Rim, 23. maja. (Izv.) V palači Chigi sta ministrski predsednik Mussolini in francoski poslanik Barrère izmenjala ratifikacijske listine glede trgovinske pogodbe, sklenjene med Francijo in Italijo dne 13. novembra 1922. Pogodba je stopila takoj v veljavo. Pogodba je sklenjena na temelju novega italijanskega carinskega tarifa. Z novo pogodbo so se zelo pospešili trgovinski odnosi med obema državama. Pogodbi je pridejan sedaj še dodatek, ki stopi v kratkem v veljavo.

ITALIJANSKI PARLAMENT POD MUSSOLNIJEVO KOMANDO.

— Rim, 23. maja. (Izv.) Ministrski predsednik Mussolini je bil včeraj popoldne dal čas razgovorjati z designiranim predsednikom poslanske zbornice Alfredom Rocco. Ko je prišel iz palače Chigi, je Rocco izjavil novinarjem, da bo nova zbornica pač poslovala tako, kakor bo to zahteval ministrski predsednik Mussolini. Zbornica ne bo več govorilnica za demagoške nastope in za govorniške bitke, temveč mora postati popolnoma resna zborovalnica. Glede novega predsednika navalajo listi, da je bil Rocco rojen l. 1875 v Neaplju in da je univerzitetni profesor že 24 let. Na univerzi v Padovi predava trgovsko pravo, prejšnja leta je predaval tudi o civilnopravnem redu.

POVRATEK PREZIDENTA MASARYKA.

— Praha, 23. maja. (Izv.) Oficijelno demantirajo vesti o skorajšnjem povratku prezidenta Masaryka s Sicilije. Kakor je bilo oficijelno določeno, se prezident dr. Masaryk povrne v Prago dne 28. t. m. »Narodni Listy« pa nasprotno javljajo, da se dr. Masaryk povrne že 26. t. m. in da se takoj izvrši važna sprememba oseb v sedanjem kabinetu.

SVOBODEN IZVOZ SLADKORJA IZ ITALIJE.

— Rim, 22. maja. (Izv.) Ministrski svet je na včerajšnji seji sklenil dovoliti svobodno izvoz sladkorja do kontinenta 100 tisoč stotov. Ministrski svet je končno tudi odobril sklep, da se od 1. avgusta dalje sploh dovoli popolnoma svobodno izvoz sladkorja iz Italije.

Politične vesti.

— »Boj uzurpatorjem« je naslov današnjega »Slovenca« uvodnika, ki zasluži, da ga katoliški cerkev razmnoži in pošlje po vsem svetu kot dokaz, kako daleč je zabredla njena duhovščina v svoji težnji za politično močjo in posvetnim blagostanjem. Iz defenzive je stopil »Slovenec« v ofenzivo ter napovedal boj uzurpatorjem, ki jih sploh ni. Naš včerajšnji članek je klerikalce spravil iz ravnotežja. razveljavil jim je kri in razburil živce tako, da bi bilo v njihovem lastnem interesu, če bi si pomagali s hladno kopeljo. V celoti je ta izbruh pobesnelosti klasična negacija bistva in temeljnih resnic krščanske cerkve, v detaljih pa običajno farizejsko zavijanje in potvarjanje resnice, ki posebno v tem slučaju tako krole klerikalne oči, da ne ločijo več črne od bele. »Slovenec« pravi, da je krščanska cerkev od države popolnoma neodvisna, samooblastna in nobeni človeški družbi ne podrejena družba, kateri pa so vsi katoličani podrejeni v vseh zadevah, katere se tičejo najvišjega duhovnega blaga ali so z njim v bistveni zvezi. Ta definicija odgovarja resnici samo toliko, kolikor ni v klerikalni koncepciji v zvezi z interkonfesionalnim zakonom, čigar obveznost za vse cerkvene organe hoče »Slovenec« negirati baš s to definicijo. Dokler ostane cerkev v mejah skrbri za najvišji duhovni blag človeške družbe, ji nihče ne odreka neodvisnosti od države. Čim pa je ta meja prekoračena, čim duhovščina pozabi, da bi moralna nadaljevala delo tistega, ki je dejal: dajte Bogu, kar je božjega in cesarju, kar je cesarjevega, in čim se oglasi s prižnico in iz spovednic politična gonja in agitacija proti državi obliki, proti obstoječemu pravnemu redu, torej proti zadevam, s katerimi cerkev kot taka ni absolutno v nobeni zvezi, posega cerkev v kompetenco države in ni več neodvisna, samooblastna družba. Klerikalizem se temeljito moti, če misli, da spada v večnozveličavni namen cerkve tudi posvetno udejstvovanje duhovščine, ki zadnje čase ne pozna nobenih mej. Iz zgodovine je znano, da nauki vesoljne katoliške cerkve, kolikor so bile pod njihovo krinko čisto posvetne skomine cerkvenih prvakov, niso bili vedno v skladu z državnimi interesi, niso pospeševali in izpopolnjevali javnega državlanskega blaga, kakor trdi »Slovenec«, temveč so bili slednjim v direktnem nasprotju, kar je imelo za posledico konflikt med cerkveno in državno oblastjo. Nekaj sličnega imamo tudi pri nas, kjer absolutno ni v kombinaciji krščanska cerkev (to dokazuje »Slovenec« sam, ko niti z besedico ne omeni pravoslavne cerkve, za katero enako velja interkonfesionalni zakon), kjer gre edino za afonit katolicizma proti pravoslavju, za bojazen katoliških cerkvenih emilenc pred vplivom srbske pravoslavne cerkve, ki bi ga rad paraliziral klerikalizem na ta način, da namušča slovenske in hrvatske ljudske mase na političnem polju proti srbskemu narodu. To je bistvo klerikalnega ogorčenja nad interkonfesionalnim zakonom in tu je konec vsake cerkvene neodvisnosti od države, kajti država ne more in ne sme dovoliti, da se pod krinko krščanstva gode v njeni notranjosti reči, ki ogrožajo mir, red in blagostanje njenih državljanov. Po klerikalni ideologiji sme katolicizem uganjati, kar hoče. Cerkevni organi lahko javno agitirajo proti državi, lahko provokirajo oborožene upore, lahko napovedujejo držav-

nim organom boj, pa se jim ne more nič zgoditi, ker so pripadniki verske družbe in ker je to menda v skladu z večnozveličavnim namenom cerkve. Naj nam gospoda okoli »Slovenca« dokaže na podlagi svetega pisma in krščanskih dogem, da so javni politični shodi v cerkvah, politično in partizansko agitiranje v spovednicah, gonja proti srbskemu narodu, demagoško izpodkopavanje državnega in narodnega edinstva in vse drugo, kar uganjajo katoliški cerkveni organi na strogo posvetnem polju, v skladu s krščanskimi nauki in večnozveličavnim namenom cerkve, pa ne bo nihče protestiral proti zlobnemu zavijanju resnice. Povejte nam odkrito: ali je zveličanje človeške duše odvisno od avtonomne Slovenije, od hrvatske človečanske republike ali od Koroškevega ministrskega stoščka? Če je temu tako in če so jugoslovenski državljani res tako pozabljeni in zapuščeni od Boga, da bodo zveličani samo pod pogojem, če se pridružijo opozicijskemu bloku, potem radevolje priznamo »Slovencu« patent in monopol na pamet. Zelo značilen in naravnost klasičen primer klerikalne hinavščine pa je zadnji pasus »Slovenčevega« uvodnika, o katerem spregovorimo jutri.

— »Danes in za vse čase bodočnosti.« »Beogradske Novosti« so priobčile ob priliki zaprisege Pašić-Pribičevićevega kobinita članek, v katerem naglašajo: »Bolj kakor kdaj, je danes potrebno, da se občuti prava državna vlada Srbov, Hrvatov in Slovencev. Bolj kakor kdaj preje, je potrebno, da bi bila vlada na višini svoje naloge v državi, kakršno je predvidela in prisodila edinstveni naciji Srbov, Hrvatov in Slovencev njena mučeniška zgodovina. To pot bodo definitivno izbiti iz rok vsi aduti onih, ki tavistično mrzijo to državo in ki operirajo z gesli, da je naša ujedinjena domovina zgrajena na temelju neenakosti in v znaku zapostavljenosti ali celo uničevanja poedinih plemen. Ta država mora biti država enako vseh nas tako Srbov, kakor Hrvatov in Slovencev, tako danes, kakor za vse čase v bodočnosti. Nova Pašićeva vlada, ki je te dni položila prisodo, mora v prvi vrsti manifestirati te ideje.«

— Dr. Korošec v smrtni nevarnosti. Davidovičeva »Pravda« v Beogradu in Lorkovičeva »Hrvat« v Zagrebu beležita »strašno« vest, da se nahaja dr. Korošec v smrtni nevarnosti. Dobil je baje grozilo pismo, da bo ubit. Čudimo se, da »Slovenec«, ki je nedavno tega poročal o vojaški zaroti za slučaj, ako bi prišel opozicijski blok na krmilo, in o preteči romunsko-boljševiški vojni, ako bi se dr. Korošec vsedel v mehak ministrski fotelj, ni zabeležil te enako grozne vesti. Grozila anonimna pisma so špeciialiteta klerikalnih mislijenikov. Mi jih dobivamo vsak teden na kupe. Ali ni mogoče, da je izšlo grozilo pismo na dr. Korošca iz iste kovačnice? Vse kaže na to, ker »Slovenec«, ki sicer beleži vsako malenkost, ki se nanaša na opozicijski blok in njegove voditelje, o tem docela molči že ve, zakaj!

— O genijalni klerikalni politiki razpravlja dr. Šusteršičev »Ljudski tednik« in pravi: »Slovenec« se je med krizo zelo bahal, da dr. Korošec s svojo »genijalnostjo« vodi politiko opozicijskega bloka. Dasi ne pripadamo družbi »nepokolebljivih vernikov Slovenca«, mu vendar v tej točki verjame, ker je uspeh javno pokazal, da je opozicijski blok vodil dr. Korošec in nihče drugi; kdo bi bil sicer tako zadel v tarčo opozicijskega bloka? Naši bralci se še spominjajo, da smo že pred mesecem dni zapisali, da je zmaga g. Pašića že zasigurana, ako vodi vojno proti g. Pašiću g. Korošec. In ravno tako je prišlo... »Dr. Korošec je res vojskovodja, ki je doslej izgubil še vsako bitko. Zato je nam samo v zadostje, da dr. Korošec tudi v bodoče še ostane na čelu opozicijskega bloka. V tem imamo zagotovilo, da bo opozicijski blok tudi v bodoče kakal od poraza do poraza, dokler ne pride zanj popoln poraz pod »genijalnim« vodstvom dr. Korošca.

Julijska krajina.

— »Sv. Ciril in Metod prihajata zopet na dan!« Pod tem svet pretresajočim naslovom poročajo tržaškemu »Piccolo della Sera« iz Gorice grozno vest, da so karabinierji v Kojskem zaplenili v Kristjančičevi gostilni kovinasto puščico s slovenskimi narodnimi barvami in napisoma: »Mal položil dar domu na oltar« ter »Družba sv. Cirila in Metoda«. Poročevalec dodaja, da je bil Kristjančič zaradi zločina ovađen državnemu pravdnistvu. — Pa res! Grozen zločin! Pomislite samo, puščica Družbe sv. Cirila in Metoda s slovenskimi narodnimi barvami, pa strogo v italijanskem, fašistovskem Kojskem. Kakšno izzivanje, kakšna nesramnost, pravcato veleizdajstvo. Pa ne, da se je morda sedanjí veliki fašist župan Oblubek spomnil svojih še ne tako davnih narodnih, sokolskih časov, ko je metal svoj mali dar domu na oltar v

puščico Družbe sv. Cirila in Metoda v Kristjančičevi gostilni, pa je šel in poslal orožnike h Kristjančiču iskat puščice, da bi še kaj dal domu na oltar. Seveda ne svojega denarja, temveč svobodo poštenega narodnjaka Kristjančiča, ki se ni prodal fašistom, kakor se je prodal on sam, župan Oblubek!

— Zadnja fašistovska »Nova Dob« se je zopet vrgla na denunciantstvo. V uvodnem članku, ki mu je naslov »Normalizacija«, udarja po demokraciji in pravi, da se bo demokracija pobila, dokler bo obstojal fašizem, in da se fašisti demokraciji, ki je v zvezi z visoko finančno in bankami, ne uklonijo brez boja na življenje in smrt. Potem pa pravi: »Deset »Jadranskih bank« (ki je je v najboljših zvezah s fašisti! — prip. dop.) in deset »Ljubljanskih kreditnih družnic« lahko ustanovite, toda naših duš ne boste imeli in tudi normalizacije v vam ugodnem smislu, da bi namreč stali z eno nogo v Italiji, z drugo pa kje drugje, ne dosežete. Vemo marsikaj, a ker pravi pregovor, da je govoriti srebro, molčati pa zlato, raje sedaj molčimo, opomnimo pa lahko, da peščica pristašev lipove vejice ne bo ukazovala Mussoliniju, kako naj nas kaznuje in spravi s tega sveta! — Denunciranje pač je bil in tudi ostane glavni namen prodancev okoli »Nove Do-

be«. Sicer je precej jasno, da članek ni zrastel na goriskem zelniku, temveč na videmskem, ali to nič ne izpreminja na stvari. Tisti, od katerih izhajajo informacije, so končno le Bandelli. Peternelli in njuni gorški podajaci. Smešno pa je naravnost, kako so ti ljudje vkljub svojemu ovadstvu še tako navadni, da pozivajo svoje nasprotnike v slovenskem taboru, »da naj postanejo to, kar so oni, da se prilagode fašizmu, češ, ker tako na lahko ne bodo smuknili v fašizem, kakor so včasih mislili — Ali bi ne bilo bolje, da bi ti Bandelli, Peternelli in tutti quanti, namesto da na tak način vabijo k sebi svoje »nasprotnike«, začeli nekoliko misliti, kam naj bi oni sami »smuknili«, ko pride čas obračuna za njihova ovadstva?!

— Madžarski list v Opatiji. Kakor so prej, ko je bila pod Avstrijo, tudi sedaj, ko je pod Italijo, Madžari prav radi zahajajo v Opatijo. Seveda se pa tudi z italijanske strani stori vse, da bi se pritegnilo čim največ madžarskih letoviščarjev tja in še tembolj, ker dela jugoslovensko Primorje od leta do leta večjo konkurenco sedaj italijanski Liburniji. Letos so šli v Opatijo celo tako daleč, da so ustanovili madžarski ilustrirani list »Kzezon«, ki naj bi madžarske goste informiral o dnevnih dogodkih in, kakor se pravi, kar najbolj zbližal Madžare z Italijani.

Bolgarski komunisti na delu.

Zemljoradniško-komunistična zveza. — Zlato in orožje v Moskvi. Priprave za revolucijo na Balkanu.

Te dni je govoril bolgarski notranji minister Rusev na velikem javnem shodu v Sofiji o nelegalnem delovanju bolgarske komunistične stranke. Iz tega zanimivega govora posnemamo glavne misli, ker se nam zdijo potrebno seznaniti tudi našo javnost z dogodki v sosedni Bolgariji, od katerih je več ali manj odvisen tudi red in mir v naši državi, zlasti če govorimo o komunistih in njihovem razdiralnem delovanju. Minister Rusev je uvodoma omenil nasilje bivše zemljoradniške vlade nad bolgarskim narodom, v prvi vrsti nad meščanskimi sloji, nakar je izjavil:

Edina organizacija, ki se je zemljoradniški niso dotaknili, je bila bolgarska komunistična stranka. Komunisti so se sramovali javno priznati, da so v prijateljskih stikih z zemljoradniki, toda dokazi za to so vsem na razpolago. Med komunisti in zemljoradniki je bila ves čas intima politična zveza. Komunistična stranka je podpirala zemljoradnike, ko so napovedali boj materijalnemu in moralnemu bogastvu, ker je računala, da se ji nekega dne posreči strogolaviti svoje zaslane zaveznike in proglasiti sovjetsko republiko. Zemljoradniki pa so s svoje strani podpirali komuniste, ker so videli v njih najbolj zanesljive zaveznike in pomočnike. Začetek ruske revolucije je bil zločinski, ker jo je začel izdajalec svojega naroda, čigar vest je bila kupljena z zlatom. Na isti način, kakor so bili kupljeni z nemškimi zlatom, kupujejo zdaj boljševiški prvaki s svojim zlatom bolgarsko komunistično stranko. Naši komunisti so delali račun brez črmarja, ko so zavzeli kot stranka po vojni revolucionarno stališče, misleč, da revolucija že trka na naša vrata. Na prvem kongresu v maju leta 1919. je sprejela komunistična stranka resolucijo, ki govori o energični akciji proti obstoječemu družabnemu redu, o velikih političnih stankah in celo o oboroženih uporih.

Znano je, da hoče ta stranka potegniti mase v revolucionarno borbo ter jih podrediti mednarodni organizaciji, čije glavni cilj je svetovna socialna revolucija. Odkod se jemlje denar, da prejemajo komunistični voditelji po 30 do 50 tisoč levov mesečno, in agitatorji po 3 do 10 tisoč? Po naših informacijah, ki jih potrjujejo tudi moskovski listi, je dobila bolgarska komunistična stranka zadnje dni decembra leta 1923. in v januarju, februarju in marcu 1924 skupaj 50 tisoč dolarjev. Poleg tega je prejela iz Moskve mesečno še po 250.000 levov. Komunisti ustanavljajo povsod klube. Samo sofijski klub je veljal nad 12 milijonov levov. Teh milijonov niso mogli zbrati med delavstvom, ki si komaj zasluži vsakdanji kruh. Po prevratu so me večkrat posetili komunistični delegati, ki so mi pod častno besedo izjavljali, da njihova stranka ni revolucionarna, temveč legalna, da ni oborožena in da ne pomišlja o uporih in oboroženem nastopu proti vladi. Da stranka ni bila legalna, dokazujejo razna pisma in dokumenti, ki so jih našle oblasti pri hišnih preiskavah. Tako se govori v nekem dopisu, da je izdala zveza komunistične omladine pet nelegalnih manifestov v 60 tisoč izvodih, ki so jih posebni agenti razdelili med bolgarsko mladino. Bolgarska komunistična stranka je postala na komando Zinovjeva iz Petrograda nelegalna, ker je dobila ukaz, da mora začeti izpodkopavati temelje obstoječega družabnega in pravnega reda. Začela se je tudi oboroževati. V Varni so oblasti kmalu po prevratu izsledile skladišče orožja, ki so prinesli komunisti z boljševiške-

ga pamika »Vjeras«. Del tega orožja je bil namenjen komunističnemu klubu v Varni. V juniju lanskega leta so našle oblasti v kooperativu »Osvojenje« v Plevni ruske karteče v zabojih z napisom: Krogliemeti. Mi pa smo dobro informirani, da se orožje prevažalo v Bolgarijo še sedaj, ker je Moskva izdala deviso, da ne da več denarja za klube, temveč za orožje in agitacijo.

Tajne komunistične organizacije v Bolgariji so še močne, toda mi dobro vemo, kaj bo z njimi in kako temeljito se komunisti motijo, če mislijo, da se jim posrežijo njihovi prevratni načrti. Zdi se mi, da komunistični prvaki sami uvidevajo, da ni nobenega upanja na uspeh, toda ne morejo se ločiti od svojega posla, ker jim preveč nese. V narodnem sobranju se najbolj širokoustijo o konstituciji in parlamentarizmu baš komunistični poslanci. Kako jim more javnost verjeti in zaupati, ko je vendar notorčno znano, da so podkupljeni z ruskim boljševiškim zlatom? Bolgarska vlada je smatrala za svojo dolžnost očistiti državni mehanizem vseh komunistov.

Komunisti niso nehali rovariti proti državi niti potem, ko so po lanskem prevratu izgubili svoje zaveznike na vladi in ko jim je ponesrečilo puč dokazal, da Bolgarija ni gnezdo za razne socialistične eksperimente. Zanimivo je, kako je načelstvo komunistične stranke pripravljalo lanski septemberski puč. V neki resoluciji sofijske organizacije apelirajo komunisti na centralni odbor, naj jim omogoči organizirati splošen odpor in napad na belo reakcijo. Zinovjev je poslal centralnemu odboru pismo, v katerem pravi: Upam, da je sodrug Kolarov že med vami in da veste, kakšno stališče zavzema komunistična internacionala napram dogodkom v Bolgariji. Zdej nam komunisti očitajo, da smo kruti napram njim. Državlanska vojna je povsod kruta. Kadar vidi skupina vojakov upornike, ki so pometali proč orožje in pravijo, da so bili zapeljani, ko pa se vojaki umaknejo, dobe v hrbet svinec, ne morete zahtevati od vojakov, da se vrnejo in poljubijo zahrbtnje upornike. Na podlost se lahko odgovarja samo z brutalnostjo. Tudi komunisti so bili krvoločni, kar dokazuje nebroj faktov, ko so prepepalili, uničili in ubijali mirno prebivalstvo.

Ali se je bolgarska komunistična stranka na podlagi prošlosti spametovala? Ne! Še danes gre za istimi cilji. Delavska stranka je bila samo njena legalna krinka. Še danes dobiva iz Moskve denar in navodila, pošilja delegate na konference in kongrese v Moskvo ter se pripravlja za nov upor. Sovjetska »Pravda« piše v eni zadnjih števil: Prevratno gibanje v Bolgariji leta 1923. je samo kratek uvod k izbruhom velike socialne revolucije na Balkanu. Pri nas so na dnevnem redu nelegalni manifesti, policijski organi so izsledili že mnogo tajnih komunističnih tiskaren, kjer se neprestano fabricira prevratna agitacijska literatura. Tudi denar še vedno prihaja iz Moskve. Težki milijoni, ki jih je zaslužil ubogi ruski narod s svojimi žulji, gredo v skupni žep — komunisti in zemljoradniki se deležni ruskega zlata.

Bolgarija se mora za vsako celotnostje tega bacila. Treba je premagati notranjo slabost, ki je rezultat strankarske razcepljenosti. Vse politične stranke in nacionalne organizacije se morajo združiti in ustanoviti krepko demokratično falango, ki bo kos komunističnim aspiracijam. Edino v koncentraciji naprednih demokratičnih sil je

spas Bolgarije, ki jo čakajo sicer novi krvavi notranji nemiri, kajti komunisti so na delu, Moskva pa jih podpira z denarjem in orožjem.

Prosveta.

Repetitor Narodnega gledališča v Ljubljani.

DRAMA.

Začetek ob 8. uri zvečer.

Petek 23. maja: Dom. Red E.
Sobota 24. maja: Izgubljene dehu. Red D.
Nedelja 25. maja: Dom. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izv.
Ponedeljek 26. maja: Ana Karenina red F.

OPERA.

Začetek ob pol 8. uri zvečer.

Petek 23. maja: Faust. Gostovanje g. Bukšeka. Red B.
Sobota 24. maja: Gorenjski slavček. Red F.
Nedelja 25. maja: Traviata, gostovanje gđ. Friesekeve iz Plzna. Izv.
Ponedeljek 26. maja: Zaprto.

— »Ljubljanski Zvon« prinaša v majski številki tole vsebino: Oton Zupančič: Anton Bonaventura. — Juš Kozak: Šentpeter. — Miran Jarc: Iz nežnega pobožja rasto. — Ferdo Kozak: Sem ženjen. — Dr. Ivan Prilatič: »Vloga »omladine« v prvem obdobju »mladoslovanstva gibanja.« — Tone Selškar: Umazana povest. I. A. Krylov B. Vdovič: Velmož in modrijan. — Hodorč de Balzac. — A. Debeljak: Leta imperija. — Cteko Golar: Vstala ptica. — Av. Pirjevec: Maks Pletersnik. — Književna poročila. — Kronika.

kavčuk pete in kavčuk podplate

nosil deca in odrasli, kar so sile trpežno, poceni in prijetno za nositi

Glasbeni vestnik.

— Opera g. Bukšek (Amonasro) v Aidi. Vsikdar z veseljem pozdravljamo ožje rojake-goste, ki se skitajo po drugih gostilninskih odrih, mesto da bi posvečali svoje sile rojstnemu domu. Kako lahko bi imeli vzor-opero, sestavljeno iz samih domačih moči prvega reda. Krivi smo tega poslušalci, a nemo tudi umetniki-pevci sami. Poslušalci mislimo, da se mora domača »roba« preizkusiti šele v tujini, kar je gotovo resnica, umetniki-pevci pa mnogokrat presenjujejo svoje znanje, zapeljani po prizanesljivih lokalnopatriotični oceni, gredo v svet, misleč, da jih bo tujina nosila na rokah. Dostikrat se varajo. Prav je to zanje in za nas; kajti tam se lotijo resnega učenja, izpopolnijo se, kakor bi se doma nikdar ne in se vračajo radi, tedaj zrelejši nam in sebi v zadoščenje in veselje. Tako se vrača tudi g. Bukšek, ki je večerjal pri angažmanta Amonasra v Aidi. Toda kot Amonasro, kakršnega je treba v naši hrupni Aidi, glasovno ne zadošča. Tu se je treba napel razkreniti, da pride do veljave. Poleg tega je g. Bukšek izrazil lirski bariton. Njegov glas je poln zelo prijetnega metala, mehak, zlasti v srednji legi sočnat, v višini ne sicer širok in vznemirjen, a vendar morda v kantileni (kar pokaže danes kot Valentin) gladek in top. V igri ni svoboden, v razumevanju Amonasra preveč domač, rekel bi, provincijalen. Občinstvo ga je sprejelo zelo ljubeznivo in je bil deležen kumnih aplavzov. Vobeče pa je bila Aida dolgočasna. Ta snov je sploh za našo doživljanje tako neskončno daleč, da pušča srca popolnoma hladna. Tu ni skoro ničesar obče človeškega, ničesar našim dušam in srcem sorodnega. Tem kretnjam s trdnimi kolmi in stegnenimi rokami ne verujemo, tem lesenim pozam slovaškega dostojanstva se smehljamo, cela fabula, dasti odeta v slaščavo melodijo in podprta z občudovanja vredno verdjevsko glasbeno dramatikom ne izvirajo pri taki igri, kakor jo vidimo pri nas na odru niti tisočino onega drhtenja, ki so ga provzročili n. pr. hudožestveniki, pa naj bo tudi z eno samo gesto v katerikoli svojih dram. Tudi opernemu ansamblu velja, njihovi vzor! V orkestru bi trobentam položil več pozornosti na srce. Sicer je bil orkester in zlasti v f v svojem elementu. — Vodstvo dostojno. Toda, kakor rečeno, Aida ne ogreje več.

— IV. Jugoslovanski komorni koncert, ki je bil naznanjen, da se vrši v ponedeljek, dne 26. tm. se je moral vsled tehničnih ovir preložiti na prihodnji ponedeljek, dne 2. junija 1924. na kar opozarjamo vse p. n. obonente.

— Spored koncerta ženskega zbora »dr. Zvezna učiteljska« v Mariboru, ki se vrši jutri v soboto dne 24. t. m. v Filharmonični dvorani. Dvofak: Vezilo. Bendl: Gozd miruje. Dvofak: Prstan srečnih dni, dvoglasni ženski zbor s klavirjem. 2.) Ropas: Tam na vrtni gredi, Adamič: Ne maram za te, Dev: Kaži pravo, Adamič: Sem si vzela, četverglasni ženski zbor. 3.) Pavlič: Zabe. kantata s spremljevanjem klavirja in harmonija. Odmor. 4.) Čajkovski: Serenada in Venizianci. Soverier de Moscov, igra na gosli gospa Brandt-Pellikan. 5.) Pavlič: Ženica, poje gđ. Zora Ropas. 6.) Dvofak: Na begu, dvoglasni ženski zbor. 8.) Dev:

Zar je morala doč. Ropas: Tičice vprašam vas, Dev: Zajček teče, Ropas: Kdo je ta? četverglasni ženski zbor. 9.) Grieg: Pred samostanskimi vrati, za četverglasni ženski zbor, sopran in altolo ter orkester. Pri klavirju gđ. Pinžar in Zacherl, orkester orkestralnega društva Glasbene Matice. — Vstopnice v Matični knjižarni.

Sokolstvo.

DVAJSETLETNICA SOKOLA V BREŽICAH.

Sokol v Brežicah slavi dne 15. junija t. l. 20. letnico svojega društvenega obstoja. Kdor je poznal predvojne razmere v našem mestecu, ve, kako ogromno delo je Sokol doživljal v tem času, posebno še pred izbruhom svetovne vojne, ve pa tudi, kake zapreke so se delale ob strani narodnih nasprotnikov in takratne vlade in kako so vse storili, da bi se društvo moralno in materialno ugonobilo. Vsi mogoči koraki so se podvzeli, da bi se ustanovilo, da bi se preprečilo. A pritisk ob strani Nemcev in vlade je odzval v breziških rodoljubih odločen odpor. Cela vrsta neustrašenih mož, njim na čelu danes že pokojni dr. Strašek in drugi so znali vse te ovire premagati in društvo se je ustanovilo leta 1904. Sokol, zavedajoč se velike naloge, ki čaka Slovence v bodoče, je začel zbirati okoli sebe vse narodne elemente ter jih vzpodbujal in kreplil za boj v dosegajo nacionalnih in še višjih ciljev. Takoj ob početku je štelo društvo 37 članov ter je število v dveh mesecih naraslo na 71. — Tekom kratkega časa je naraslo društvo mnogo mlajšec na sebe, ki so postali dobri in zavedni Slovani. Svoje delovanje pa je društvo razširilo tudi iz mesta na okolico, da pride tako v stik s kmetijskim ljudstvom. Kmalu je sklenilo društvo z okolici tako trdno zvezo, da je bila »Grenzfest«, kakor so nazivali Nemci Brežice, kar na mah obdaja od obilnih borcev, ki so naskakovali pogermanjeno mesto. Še neutrudljivega sokolskega dela so občutili prekmurci, ki so, da obdrže mestno zastopstvo še nadalje v svojih krempljih, a privoljivo vlade izločili iz mestnega ozemlja precejšnjo število slovenskih hiš, da so se tako otresli nevarnih nasprotnikov pri občinskih volitvah. Toda to je bil za Nemce le začasni uspeh, kajti ta nova krivica je podžgala Slovence le še bolj in približal se

je čas obračuna še za pokojno Avstrijo, da ni izbruhnila svetovna vojna.

Dobro bo se v spominu ne samo breziškemu, ampak tudi marsikateremu bivšemu slovenskemu, hrvaškemu in srbskemu Sokolu, s kakimi sredstvi so skušali sokolsko društvo v Brežicah uničiti. Leta 1914, tik pred izbruhom svetovne vojne, je slavilo naše društvo svojo 10letnico. Priprave za to proslavo so bile že izvršene. Nemci pa so si skrivom meli roke ter se veselili bližajočega. In res, dan pred slavnostjo je prišel ukaz županstva, da je slavnost na mestnih tleh prepovedana. S to potezo so hoteli Nemci preprečiti slavnost ter obenem društvo materialno uničiti. A Brežičani so se dvignili kot en mož ter se isti popoldan, celo noč in naslednji predpoldan pripravljali zletišče na novo določenem prostoru tistega mesta. Ko so začeli prihajati zjutraj prvi gostje, so bila vsa dela do malega izvršena. Nemci so v onemogli jezi nato zborniški skupaj celo armado orožnikov in vojakov, ki bi varni za njih bajoneti izžvali krvoprelitje. Kljub vsem nemškim mahinacijam pa se je vršila slavnost mirno in kar največja slavnost. Iz vseh krajev Slovenije in Hrvatske so prihajali Sokoli v Brežice in tudi drugega narodnega občinstva iz okolice se je nabralo na tisoče. Dan je bil prava manifestacija sokolske misli in slovanstva sploh. Ponosno je lahko zrl po desetih letih breziški Sokol na svoje delo, kajti ljudstvo je pokazalo s svojo udeležbo, da cenijo sokolsko delo in da stoji za sokolstvom kot en mož. Neizbrisne ostanke vsem udeležencem, posebno še Brežičanom, zgodovinske in proroške besede odličnega sokolskega in nacionalnega borca dr. Budisavljeviča, ki jih je izgovoril takrat, kažejo na »Nemški dom«: »Iz ova kula če past!« Prav kmalu so se uresničile njegove besede.

V osvobodjeni domovini slavi naše društvo letos svojo 20letnico. Predpriprave so v polnem teku in poskrbljeno je, da bo slavnost kar najveličastnejša. Ker je med tem kupilo društvo tisti prostor, kjer se je vršila 10letnica, se bo torej vršila 20letnica kot prva prireditelj že na lastnih tleh. Vsa društva se pa prosijo, da se ozirajo na to prireditelj ter se je po možnosti udeležijo v istem številu kot pred desetimi leti, posebno še radi tega, ker bo to nekaka predizkušnja za pokrajinski zlet v Zagrebu. — Zdravo!

Ljubljanski občinski svet.

Ljubljana, 22. aprila

Župan dr. Ljudevit Periš je otvoril ob 18.30 redno javno občinsko sejo. Župan je v naznanilih predsedstva omenil, da je veliki župan odklonil odobrenje izrednega kredita za kanalizacijo Marmontove ulice in drugih novih ulic, tudi kredit za kanalizacijo Strelške ulice. Akcijski odbor za pomoč vestalskim Slovincem se je zahvalil za občinsko podporo 10.000 Din.

Sprejet je bil tudi predlog, da se odmeri na predlog delegacije ministrstva financ glede odmere davščin in sicer: 1) 35% na hišno najemnino, 2) 50% na zemljinino, 3) 85% na rentnino in krošnjarstvo, 4) 100% na občno pridobitno v III. in IV. razredu in 5) 135% na občno pridobitno I. in II. razreda oziroma na posebno pridobitno. Predlog je bil sprejet proti glasovom komunistov, ker je dr. Lemež izjavil, da ni vpoštevano načelo stranke o progresivnem obdavčenju, zlasti bank in delniških družb.

Obč. svet. Ivan Lah (soc.) je vprašal župana za pojasnila, če mu je znano, da je obč. svet. Pirč (kler.) na obnem zboru prostovoljnega gasilnega društva v nedeljo 18. tm. podal v imenu občine neke izjave in ali je za to bil pooblaščen in v kakem obsegu, oziroma kaj namerava ukreniti proti temu, da je obč. svet. Pirč postopal brez pooblastila. (Ironični medikl pri klerikalcih Obč. svet. Pirč: »Prvič je Lah govoril v občinskem svetu!« — Župan je interpelacijo odložil na konec seje, ko bo izrpan dnevni red.

Personalnopravni oidek.

Občinski svet je odobril pritožbo župana proti odloku velikega župana, s katerim se zavrača prošnja občinskega sveta, da se dovoli odložila moč odloku pokrajinske uprave v zadevi nameščenja uradnikov in poklicnega gasilstva. Ravnotako je bila odobrena županova pritožba na notranje ministrstvo proti odloku velikega župana, s katerim ni bil potrjen sklep občinskega sveta za najetje posojila v svrhu gradnje osnovnošolske šole v Kotnikovi ulici. Poročevalec personalnopravnega oideka obč. Pirč je navajal tri glavne razloge, ki jih navaja odlok za sistranje sklepa. Odlok pravi: 1) Finančni položaj mestne občine je neugoden. Poročevalec pritrjuje temu s pripombo, da gospodarski položaj mestne občine res ni rožnat, mora pa občina vršiti razne socialno-kulturne naloge. 2) Zgradba ni nujna. Poročevalec naglašajo potrebo te zgradbe. 3) Zidanje ni produktivno. Proti temu navaja poročevalec kulturne momente, ki priporočajo zgradbo šole kot produktivno. (Obč. svet. dr. Lemež: »Kanon! so produktivni!«)

Občinski svet je dalje protestiral proti členu finančnega zakona 124. s katerim se člen 13 srbskega zakona o pošti in telegrafu razširja tudi na preučene občine in je po tem členu mestna občina obvezana na povračilo škode, povzročene pri poštkodovanju brzojava in telefona.

Občinski svet je odklonil pritožbo družbe »Balkan« glede uvoznine in odobril spremenjeno besedilo ustanovnega pisma Franciške Strinčeve za ubožoane obrtnike.

FINANČNE ZADEVE.

Občinski svet je odobril pravilnik glede davščin na reklamne deske, kazala in isvečke v smislu spremenjenih predlogov velikega župana, po katerih se postavke te davščine nekoliko znižajo.

Nove tržne pristojbine za živinske sejme so se določile v smislu dopisa ministrstva trgovine in industrije in sicer: za

konje na 15 Din, za vole 15 Din, za krave 12 Din za teleta prašice in drugo drobnico na 6 Din oz. na 3 Din pod 50 kg teže.

ZIVAHNA DEBATA O STANOVANJSKI POLITIKI.

Vila pri štirih znamenjih.

Kot druga točka poročil finančnega oideka je bil predlog o najetu posojila v znesku 2 milijonov dinarjev za zgradbo zasilnih stanovanj.

Obč. svet. dr. Lemež (kom.): »Zadnji čas je dvignila mnogo prahu «vila pri štirih znamenjih». Prosim župana za pojasnila, kako je s to vilo?«

Župan: Leta 1923., ko še ni bil župan, je kot zastopnik lastnice hiše ge. Zagorčeve dosegel sodno odločbo, da se ima g. Gril izseliti iz stanovanja do maja meseca 1. 1924. Ko je potekel rok, ni Gril prošil za podaljšanje roka vsaj za mesec dni. Župan je nato navajal, kako je bilo Grilu odkazano stanovanje na Gradu oz. v baraki na Ledini. Pozneje je dobil od Grila karto s naznanilom: »Stanujem na Sv. Jakoba trgu poleg znamenja«. Zadnjo soboto je Gril dobil začasno stanovanje v mestni ubožnici na Karlovski cesti.

Župan je nato navajal statistiko, koliko stanovanj je mestna občina po svojem stanovanjskem uradu preskrbelja. Celokupno nad 220 osebom oz. roditeljem.

Obč. svet. dr. Stanovnik (kler.) je začel zagovarjati postopanje stanovanjskega urada, kateremu on predseduje. Glede vile »pri štirih znamenjih« je pripomnil, da je tudi on prejel karto žaljive vsebine. Gril pravi v dopisu, da »stanuje pri znamenju štirih svetnikov« na Sv. Jakoba trgu.

Obč. svet. dr. Lemež (kom.) se je v bistvu zadovoljil z županovimi in podžupanovimi pojasnili glede vile, zahteval pa je dalje, da se mora točno razbrati neka zadeva, ki pomenja kršenje stanovanjskega zakona.

V vrstah klerikalcev je nastalo pomembno splošnovanje. Dvignil se je po daljšem obotavljanju predsednik stanovanjskega urada obč. svet. Ivan Stanovnik ter začel na dolgo in široko pojasnjevati stanovanjsko zadevo dr. Dinko Puc — inš. Sernec. Dr. Stanovnik je najprej izjavil: »Star mi je neprijetna, ker se tiče osebe, ki pripada odvetniškim krogom. Nato je omenjal, kako se je dr. Puc uselil v stanovanje na Bleiweisovi cesti ter omenjal ves spor, ki je nastal radi tega stanovanja. Ta zadeva je postala politična. V svojih nadaljnjih izjavah je začel strastno napadati demokratsko stranko. Ni tudi zadovoljen s postopanjem II. inštanca.

Obč. svet. Pirč (kler.) je pripomnil, da je postopanje II. inštanca stanovanjske oblasti popolnoma protikamnitno. Obč. svet. naj protestira proti takemu postopanju.

Obč. svet. dr. M. Vidmar (dem.) je na mirna način s svojimi logičnimi izjavami razsvetljal vse napade podžupana na de-

mokratsko stranko. Priznal je, da je stanovanjsko vprašanje težavno. Predgovornik je navajal slučaj, ki je tudi njemu pomemben. Sam mora navesti slučaj, da se vidi na kakšen način se postopa pri oddaji stanovanj. Pri njem je bil marljiv asistent, ki je moral, sam bolehen, stanovati s rodbino oziroma starši v kleti. Intervenal je sam. Asistentu pa je bil po dolgi borbi predložen ekscerpt skiepa stanovanjskega urada, po katerem mu ni bilo nakazano zadavno stanovanje. In dotični sklep je bil falsificiran! (Velik nemir pri klerikalcih). Gospodje pri večini najraje pometajo pred svojimi lastnimi pragom, kajti stvar smrdi in to najbolj pri njih. Če podžupan na vsak način želi, da se debata spravi na politično polje, potem sem primoran načeti še drugo vprašanje, ki bo gospodo večine še veliko bolj zaskrbelo. Vprašam: »Kako so se oddajala stanovanja v mestnih hišah?«

Obč. svet. dr. Stanovnik (kler.) je pod vtisom tega govora in v veliki zadregi priznal: »Res so se zgodile nekatere nepravilnosti!« Izgovarjal pa se je, da takrat še ni bil predsednik urada. Sedaj vodi kontrolo in nosi polno odgovornost.

Obč. svet. dr. Lemež (kom.) je pripomnil, da želi od dr. Vidmarja pojasnila glede njegovih namigavanj. V nadaljnjih izjavah je najprej kritiziral način in metode pisanje demokratskega tiska. Apetiral je na dr. Vidmarja in druge demokrate, da vplivajo na demokratsko časopisje. Boj naj se vrši v tisku na dostojen način. Je proti temu, da bi se v politični borbi vporabljale batine in revolverji. (Klic pri socialistih: »Stoli in palice!« Aluzija na razbit svet socialistov v Mestnem domu).

Obč. svet. dr. Vidmar (dem.) je mirno odgovoril: Ne dvomim v dobro voljo dr. Lemeža, vodijo ga idealni motivi. nsem pa prepričan, da so taki motivi za pošteno pisavo absolutno razširjeni v stranki, ki jo zastopa. K zadevi o oddaji stanovanj pa je na vprašanje dr. Lemeža dr.

Vidmar izjavil: »Ako hočete imeti škandal, dobro! Govorimo toraj tudi glede oddaje stanovanj v mestnih hišah! Imajo maslo na glavi tudi oni, ki tu govorijo. Podžupan ni bil točen v svojih pojasnilih. Glede časopisja je vsaka debata odveč. Vaše časopisje se tega (dostojnega pisanja) ne bo držalo, ker imate publiko, ki dostojnega pisanja ne razume. Treba pa je zadevo mestnih hiš razčistiti!«

Župan je izjavil, da bo predložil v treh dneh pismeno poročilo.

Obč. svet. dr. Vidmar (dem.) Zahtevam javno debato! Tu so se razpravljale zadeve, ki niso spadale pred javnost.

Zadeva mestnih hiš pride na prihodnji seji na zahtevo dr. Vidmarja v razpravo, čeprav je večina skušala stvar potlačiti.

Obč. svet. T. Okan (soc. dem.) je zelo drastično govoril o razmerah na Gradu in o ruskih beguncih. Zahteva perustrucija in racijo Rusov.

Predlog, da se najame posojilo 2 milijona dinarjev, je bil nato sprejet.

RAZNE TEKOCHE ZADEVE.

Izvrši se unifikacija vseh pri Mestni hranilnici najetih posojil v znesku 20 milijonov 663.264 Din razun posojila za aviziacijo po 3 milijone tako, da se njih obrestovanje enotno pričenja s dnem 1. julija 1924.

Občinski svet je sprejel v načelu koncept dogovora glede amonitnice na Ljubljanskem polju, ki je bil podpisan med vojaško in magistratno komisijo za premeštev teih objektov. Mestna občina ima zgraditi nove objekte pod Sotesko, sedanj svet se ji odstopi.

Odobrene so bile razne poprave v mestni klavilnici. Izvrše se poprave v jahalnici topničarske vojašnice takrat, ko vojaški erar plača najemnino v znesku 300.000 D.

Župan je nato zaključil sejo. Nadaljevanje seje je v torek 27. tm. ob 13. ura.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 23. maja 1924.

Brezsrčnost.

V ljubljanskem občinskem svetu imajo večino stranke, ki nečejo ničesar slišati o veliki slovenski misli, ki bi naj družila vse slovenske narode v močno politično in kulturno enoto. Klerikalci so bili vedno zakleti sovražniki slovske ideje zato, ker je pretežna večina Slovanov pravoslavne vere in se zaradi tega boje, da bi trpel škodo njih katolicizem, ako bi prišlo do politične ali kulturne združitve vseh slovenskih narodov, v kateri bi po številu imel nadmoč pravoslavni živeli. Socialisti so bili pri nas vedno anacionalni in so sanjali vedno samo o internacionali, kjer bi naj narodnost ne igrala nobene vloge. Zato so bili dosledni nasprotniki vsakega stremljenja, ki bi imelo za cilj stvoriti močno slovanstvo enoto. Komunisti, ta produkt povojnih razmer, so se razvili iz socialistov. Svojo organizacijo smatrajo zgolj za podružnico ruskega boljševizma, ki takisto zametuje ideje kakršnekoli slovske vzajemnosti. Vse tri skupine torej družijo načelno nasprotstvo proti slovenski ideji in proti onim, ki so glasniki te ideje. Nositelji slovske ideje v predvojni Rusiji so bile zgolj meščanske stranke in deloma tudi skupine socialnih revolucionarjev. Vse te stranke s soc. revolucionarji vred so bile in so še odporniki boljševiškega režima.

Po katastrofi, ki je zadela Rusijo, so se pristaši teh strank razkopirili po vsem širnem svetu. Nekaj jih je iskalo zavetja tudi pri nas v Ljubljani. Mirno tu žive, nikomur niso v napotje. Veseli so, ako najdejo košček kruha, da se skromno preživljajo. Politčno se ne udeležujejo in vsaka propaganda za svoje ideje in za cilje jim je tuja. Med njimi je tudi nekaj mladih inteligentnih ljudi, ki jih je katastrofa njihove domovine zatekla sredi študij. Te študije bi sedaj radi končali in so se zato vpisali na našem vseučilišču. Brez izleme so to veliki siromaki. Ponajveč si po dnevi s trdim delom služijo kruh, ponoči pa se uče. Da bi imeli vsaj streho nad svojo glavo, jim je mestni magistrat takrat, ko so tam odločevali še — ljudje, nakazal skromno stanovanje na Gradu. Nekaj let že žive gori, nikomur v nadlego in nadlogo.

Med tem pa so v občinskem svetu zavladale stranke, ki sovražijo in mrzé nacionalno čuteče Slovence v obče, nacionalne Ruse še posebe. Motive tega sovrašstva smo že zgoraj razložili: eni jih sovražijo zato, ker so pravoslavni, drugi pa zato, ker so baje buržuji in nasprotniki ruskega boljševizma. V motivih se torej razlikujejo, v sovraštvu pa so enodušni. Duška temu sovraštvu je dala črnordeča koalicijska samostojnem predlogu obč. odbornika Čepelnika, da naj mestna občina v vrže na cesto vse ruske diake na Gradu in da naj vlado pozove, da jih izžene iz naše države.

Ta predlog je tako nekulturen, brezsrčen in brutalen, da bi se ga moral sramovati vsak humano misleč človek, ako mi že tako globoko pade kakor tolovaj Čaruga. Toda naši mero-dajni občinski očetje so ljudje drugega kova. Oni se ne sramujejo te brezsrčnosti in brutalnosti!

Nadejali smo se, da bo vsaj župan dr. Periš dostopen človekoljubnim čustvom ter enostavno vrzel ta škanda-

lozen predlog pod mizo. Pa ni storil tega. Na dnevnem redu včerajšnje seje je bil ta sramoten predlog. V razpravo sicer ta predlog ni prišel, pač pa si je anticipandno privoščil obč. odbornik T. Okan, ki baje pripada Peričevi socialistični stranki, bedne ruske diake na Gradu, imenujoč jih — »smrdečo mrhovino«. Nimamo primernege slovskega izraza, da bi primerno in po zaslugi označili to srčno posurovelost, samo to pravimo: Naj bi bila možu, ki so mu očividno popolnoma neznana plemenita človeška čustva in ki mu je tuja tudi vsaka srčna omika, prihranjena usoda, da bi moral v tujini, boreč se za grizljaj borega kruha, na sebi preiškušati brezsrčnost in surovost zverj v človeški podobi. T. Okan, še ni vseh dni večer in tudi vam se še lahko prigodi, da ne boste imeli prostorčka, kamor bi položili glavo. Proste Boga, da takrat ne srečate Vas vrednih ljudi, ki bi vam pokazali vrata z vzklikom: »Na polje — smrdečo mrhovino!«

— Državni svet in pritožbe uradništva zaradi prevedbe. Kup pritožb uradnikov, ki so bili od komisij nepravilno prevedeni ali vsaj mislijo, da se jim je zgodila krivica, raste pri državnem svetu od dne do dne. Ker se začne 1. julija pri državnem svetu počinice in se pošljejo vse pritožbe pristojnim ministrstvom na mišljenje, ni misliti, da je kdo dobil rešitev pred jesenjo. Mnogo pritožb je tudi nepotrebnih, ker temelje le na pisarniških pogreškah, katere popravljajo ministrstva sama pri pravilno opremljenih vlogah. Med našim učiteljskim se je pričela skoro mala agitacija za pritožbe. Prosvetno ministrstvo je prevedlo okrog 22.000 ljudi. Da so se zgodile pri spisovanju dekretov pri tolikem številu pogreške, je naravno, i to pri naslovih kakor tudi pri štetju let, odnosno določitvi skupine. Le malo naših učiteljev pa je vrnilo ministrstvu rešenja a prošnjo za poprave, katerega izvrši ministrstvo takoj, če je opravičen. Največ učiteljev je vložilo — bogve po čigavem nasvetu — pritožbo na državni svet, odkoder bodo čakali rešitve nekaj mesecev in trpeli pri tem gmotno škodo. Nekateri so napravili najprej pritožbo na državni svet, potem pa zaprosili še ministrstvo za popravek. Ker pa so priložili vse potrebne dokumente pritožbi na državni svet, ne more obravnavati njihove prošnje ministrstvo. Temu postopku naših ljudi je kriv deloma strah, da zamude rok pritožbe. Toda ta jim teče 30 dni po odklonitvi njihove prošnje za popravilo rešenja od strani ministrstva, ne pa 30 dni po prejemu rešenja. Potrebna je bila pritožba na državni svet za učitelje naših učiteljskih, ki so dobili naslov in pravo profesorjev, dasi nimajo vseučiliščne izobrazbe. Tu gre za načelno vprašanje, ki je pa že toliko dozorelo, da so omenjeni učitelji lahko pomirjeni, ker bodo svojo pritožbo uspešili. Zadnja dolgotrajna kriza je tudi zadela nekoliko naše uradništvo, posamezno celo občutno. Ker se vrše vsa postavljenja in vse napredovanje v glavnih skupinah s kraljevim ukazom, a kralj za časa krize ne podpisuje, je vse to zastalo. Tako niso prišli posamni tudi do svoje upokojitve, na katero že težko čakajo.

— Za ministrske odposlance pri zrelostnih izpitih na srednjih šolah naše države je določenih tudi lepo število naših vseučilišnih profesorjev, med njimi dr. Kidrič, dr. Prijatelj, dr. Nachtigal, dr. Zupančič, dr. Samec, dr. Hadži, dr. Radojčić, dr. Stojčević, dr. Kelemina. Njih naloga je i pregled celotnega dela zavodov, za katere so določeni.

— Glavni prosvetni svet pri našem prosvetnem ministru je določil za člane ocenjevalne komisije za slovenske osnovnošolske knjige dr. Kidriča, dr. Prijatelja in Eng. Gangla, t. j. za one knjige, ki tekmujejo za nagrade, ki jih je razpisalo ministru.

— Izlet pevskega društva »Ljubljanski Zvon« v Beograd se vrši o binkošti. Odhod iz Ljubljane je določen na petek 6. junija popoldne ob 5. uri z brzovlakom, prihod v Beograd v soboto 7. junija zjutraj okoli 7. ure. Povratek v torek 10. junija popoldne, tako da bodo izletniki tega dne zvečer že v Ljubljani. Kdor se izmed onih, ki so se 1. 1910 udeležili izleta v Beograd, namerava tudi letos pridružiti »Lj. Zvonu«, naj se javi čimprej a najdalej do 30. t. m. na odbor društva, ki mu sporoči podrobneje o ugodnostih.

— Kako dodeluje dr. Stanovnik stanovanja. V zadnji občinski seji je poročal podžupan dr. Stanovnik, da je stanovniški urad pod njegovim načelstvom dodelil dr. Rybacevu stanovanje, v katerem stanuje tudi dr. Puc s svojo rodbino kot podnajatnik, znanemu klerikalcu ing. Sernecu, ki je posestnik vile na Bledu. Zdi se, da si pripadniki SLS lahko izbirajo stanovanja, kajti ing. Sernec je dobil od stan. urada že pred pol letom lepo stanovanje, s katerim pa ni bil zadovoljen, vsled česar ga je zamenjal z drugim. Značilno je, da je dr. Stanovnik pri tem skušal olepšati svoje delovanje s tem, da je navedel neresnične podatke o številu sob in številu rodbinskih članov dr. Puc in ing. Serneca. Prvemu je štel zlasti v zlo, da nima toliko služužinčev, kakor zadnji. Mi bi priporočali, naj si ing. Sernec nabavi še uniformiranega lakaja, da se pomnoži na ta način članstvo njegove družine ter poveča tako njegova pravica do boljšega stanovanja.

— Toda šalo na stran! Skandal je, da se človeka, kakor je dr. Puc, ki ima vendar le nekaj več zaslug za naš narod, kakor pa dr. Lemež ali dr. Stanovnik, in ki je v svojem življenju nekaj prestal, skuša vroči na cesto, samo da se klerikalnemu bogatašu da udobnejše stanovanje. Socialne krivice, ki leži v tem, tudi dr. Lemež ne more razumeti, on, ki je celo življenje živel v luksusu in udobnosti. Konečno moramo še izraziti svoje zaupanje nad postopanjem župana Perića, ki kot predsednik občinskega sveta in odvetnik ni čutil ne-taktnosti, ki sta jo učinila odvetniški kandidat dr. Lemež in odvetnik dr. Stanovnik, ko sta spravila na razgovor zadevo svojega tovariša odvetnika, o kateri se teče spor pri pristojnem oblastvu! Ali ni čutil, da je nedostojno v tem štadiju delati reklamo za enega ali drugega kompetenta?

— Slava Triglavskega polka. Triglavski pehotni polk (št. 40) praznuje svojo slavo 28. maja v spomin na dan, ko je ta polk zrušil ob pritiski koroške ofenzive 1. 1919. sovražni odpor pri Kotlihu. Sečenje kolača bo ob 11. dopoldne na dvorišču vojašnice Kralja Petra Velikega Osvoboditelja. Popoldne ob pol 16. vojska zabava na dvorišču vojašnice. Pristop imajo samo vabljeni gostje.

— Pod firmo GRSJ se vrši danes zvečer ob 19. nadaljevanje prekinjenega pretepa in lasanja med Peričevci in komunisti pri Levu na Gosposvetki cesti. Kdo zna, je li gostilničar za svoj inventar zavarovan ali ne.

— Iz carinske in davčne službe. Premešeni so: Iz Radgone v Maribor carinik 2. razr. Ivan Bukovec, iz Silbe v Osek, carinik 2. razr. Josip Bizjak, iz Ljubljane v Subotico revizor 4. razr. Mirko Živčič, iz Bakra na Jesenice carinik 2. razr. Jovan Knez-Selac, iz Maribora v Gornji Karlovce carinik 4. razr. Ilija Priča, iz Oseka v Sombor carinik 4. razr. Feliks Dežman. Umorjeni so: davčni upravitelj v Ljutomeru Josip Henrik, davčni oficijal v Črnomlju Franjo Falešinski, davčni upravitelj v Ljubljani Ivan Kilar, davčni upravitelj v škofiji Luki Ivan Šolmajer, davčni upravitelj v Logatcu Franjo Janko, davčni upravitelj v Mariboru Anton Reher in davčni oficijal v Šoštanj Gustav Grutšaraber.

— Velika radiopostaja pri Beogradu. — Francoska radiotelegrafska družba je včeraj na primerno slovesen način ob 9. dopoldne izročila javnemu prometu veliko radiotelegrafske postaje na Rakovici pri Beogradu. Postaja je namenjena tudi za privatno uporabo.

— Za ženske bolnišnice v Ljubljani so darovali »Sploš. žensk. društvo«: gg. Lidija Gorup in Berta Triller po 200 Din, Marija Vrlec 100 Din, Olga Knažič 30 Din in raznega perila za novorojenčke, Tilda Rohrmann 30 Din, Mazi-Stritar Dol. Logatec 40 Din, tvrdka Schenker & Comp. Jesenice 100 Din, tovarna kem. izdelkov Hrastnik 100 Din, Franc Cerar, Domžale 25 Din, I. Oberwaldner, Domžale 30 Din, dr. Stefan Rajh, Kočevje 25 Din, Kranjska in družba Jesenice 3000 Din, Fran Kobler in Aleks. Roblek, Radovljica po 100 Din.

— Fran Mikolaj, Sodobna 15 Din, Zora dr. Lovrenčičeva, Vrhnika 20 Din, Aneta Elbacher, Laško 100 Din. Najlepša hvala!

— Spomenik kralju Petru. V Zemstvu v Volvodini postavijo invalidi spomenik pokojnemu kralju Petru. Odkritje bo 29. julija.

— Masarykov polk odlikovan. V Beograd je prispeel českoslovaški general Pfeifer, ki stopi v našo vojsko, da prouči nje organizacijo in disciplino. General Pfeifer je prinesel tudi iz Prage številna odlikovanja za oficirje, podoficirje in redove Masarykovega polka, ki garnizira v Skoplju. V ponedeljek 26. t. m. izroči gen. Pfeifer v prisotnosti poslanika Jana Sebe ta odlikovanja odlikovancem povodom polkove slave.

— Plaganje temeljnega kamna za nov kraljev grad. Na Detinji pri Beogradu se zgradi nov grad za kraljevsko obitelji, za katerega je kralj Aleksander včeraj dop. osebno položil temeljni kamen. Svečanost se je vršila ob 11. Molitve je opravil prota Mihail, III. nakar je kralj položil temeljni kamen, v katerem se nahaja dokument sledeče vsebine: »V imenu očeta, sina in sv. Duha. Mi, Aleksander I., kralj Srbov, Hrvatov in Slovencev, smo danes 22. maja, 5 let po osvoboditvi in tretje leto svojega vladanja položili prvi kamen za ustanovitev svojega doma, ki ga zidamo na Detinji, blizu naše prestolnice Beograd, zase, za svojo kraljico Marijo in sina prestolonaslednika Petra, prosič blazega in vsegažnega Boga, da blagoslovi to delo, in da izlije milost svojo na vse nas in naše potomstvo na vse. Amen.« Dokument se je nato vzdal. Grad bi bil na idiličnem kraju in bo z njega daleč na okoli krasen razgled.

— S pošte. Podeljeno je odpravniško mesto pri Sv. Vidu blizu Ptuja bivšemu poštarju Juriju Pintarju in v Stražišču poštnemu odpravniku Ivanu Mlečniku.

— Za pisarja je nameščen dnevnika Josip Ferluga pri poštnem ravništvu v Ljubljani. — Premeščene so poštarice Justina Bilinc iz Novega mesta v Črnomelj, Emilija Eiselt iz Dol. Lendave v Šoštanj in Jožica Hočevnar iz Ptuja v Celje. — Ostanke na pošto službo, sta podala poštar Bozdan Rastelger pri pošt. ravni. v Ljubljani in poštna odpravnica Ivanka Kronabetvogel pri Kv. Benediktu v Slov. goricah. — Oduševljena sta iz državne službe: uradna pomočnik Miroslav Valant v Polčanah in poštna odpravnica Marija Podnar v Osilnici.

— Prvi madžarski klub v Zagrebu. V Zagrebu igra v soboto eden najmočnejših budimpeštanskih klubov UTC, ki je momentano na tretjem mestu vrvega razreda. Prvi dan nastop proti Gradskemu, drugi dan proti Concordiji. To je po prevratu prvo gostovanje Madžarov.

— Iz Amerike. V Chicagu je tekom enega tedna umrlo šest naših rojakov. Dne 1. maja je umrla Justina M. Srobernik v 52. letu svoje starosti. Zanimivo je, da je župnik pokopalci odredel cerkveni pogreb, navzile temu da je bila katoličanka. Baje ker je bila članica »brezverske« organizacije SNPJ. — V kraju Braddock pa je meseca jan. nenadoma izginil Slovenec Fr. Petrovič. Našli so ga mrtvega v Allegheny. Kako ga je doletela smrt ni znano. Pokojnik, ki je bil oženjen in je bival v Ameriki že nad 25 let, je bil doma iz Presejra pri Ljubljani. — Družini Gregorčičevi v Chicagu sta umrli dve hčerki v enem dnevu. Dne 1. maja je umrla Fr. Avgustina, rodom iz Sv. Krža pri Kostanjevici na Dolenj. Pokojnik, star 43 let, je bil že nad 25 let v Ameriki in je zapustil ženo z dvema otrokoma. — V Newyorku je umrla rojakinja Ivana Zaggar, rojena Kostelnik. Velel ponesrečene operacije na slepiču je umrl 13 letni Viljem Mulac iz Clevelanda. — Radi sastrupljenja je umrla 16 letna Marija Dolac iz Clevelanda. V Clevelandu se je poročil Valentin Mavko z gđ. Franciško Petrovič.

— Iz raznih krajev države. V Beogradu je skočila v Donavo Evica Relcher. Rešili so jo še o pravem času. Vzrok samomora so zakonske razmere. — Pri kopanju je utonil v Beogradu kočjaž Jakob Goranovič. — Pri kopanju kanala na vogalu Kralja Milana ulice se je zrušila plast zemlje in podsula delavca Jovo Konikoviča. Pred dnevi so našli na potu proti Smroku v Zagrebu obešenega nekoga 70-letnega starca. Sedaj so ugotovili njegovo identiteto in sicer je bil samomorilec leta 1857 rojeni Ivan Zollner, pristojen v Brezici.

— Vodstvo obče javne bolnice v Brezici naznanja, da bo sprejemalo v smislu odloka inspektorja ministrstva narodnega zdravja v Ljubljani v bolnico do preklica edinele one bolnike, ki se v domači oskrbi ali ambulatorično nikakor ne morejo zdraviti. Morebitni prekliti te omejitve bo objavljen. Og. okrožje in druge zdravniške naprosamo, da to objavo vpoštevali.

— POLICIJSKA KRONIKA. Ovačbe: tatvine 2, kaljenje nočnega miru 1, cestno-policijski red 5, poškodba tuje lastnine 1, zglajevalni predpisi 2, neplačan zapisek 1, beračenje 1, sumljivo obnašanje 1, telesna poškodba 2, obrtni red 3, pasji kontumec 2. — Nezgoda. Na Dunajski cesti je včeraj popoldne nenadoma obnemogel 60letni delavec Martin Raznožnik. Padel je na glavo in se precej poškodoval. Prepeljan je bil v bolnico. — Tatvine. Delavcu Franu Burgarju je bila med spanjem v hlevu restavracija »Pri Levu« ukradena iz suknje listnica s 500 dinarji. Kot tatvine sumljiv je bil aretiran hlapec Peter Dolinšek. — Dne 17. t. m. je bilo vlomljeno v podstrešno sobo Marije Sterman na Dunajski cesti št. 8. Iz omare je tat ukradel 63 Din gotovine. — V Ljutomeru je bil iz opekarne tovarnarja Alojzija Kranjca ukraden 13 cm dolg, se precej obrabljen jermen, vreden 150 Din.

— Na lopek objavljene samomor. V selu Igrane pri Makarski v bližini Splita se je odigral te dni romantičen dogodek. Mlada, komaj 20-letna Ruža Tahjančič Matina in 21-letni Črl Lulič Matina sta bila strastno zaljubljena eden v drugega. Tudi ljubezni pa je nasprotovala Ružina mati, kakor je ljubavni par skušal izvršiti samomor. Popreje sta se v selu nabila lakat, na katerem jav-

ljata, da gresta v smrt in da jih bodo našli mrtva v morju. Seljaki so takoj odšli k morju in so v mali jadrnici opazili oba zaljubljenca, ki sta ležala v nezavesti. Poplata sta manjšo količino izloila. Upati je, da ostane pri življenju.

— Mlad samomorilec. V Zaballu, Volvodina, se je obesil 16-letni Josip Grustoni. Bil je priden in vester mladenci in ni znan, kaj ga je gnalo v smrt.

— Poplave in nevihte. Poročali smo o katastrofi, ki je zadela mesto Mladenovac v Srbiji, kjer se je utrgal oblak. Pri tem so zlasti trpeli kralji Sopot, Nemenički, Američi, Vlaško polje, Medjuluže in Korčica. Oblak se je utrgal v noči od sobote na nedeljo. Vsa pota so razrušena in telefonske ter telegrafske vezji so prekinjene. Voda je tudi na dveh mestih zrušila železniški nasip med Mladenovcem in Arandjelovcem. Več oseb, med njimi ženske in otroci, je utonilo. Vseled silnih naličev je tudi v okolici Laikovca nastala velika poplava. Padala je tudi debela toča, ki je povzročila veliko škodo. Pri poplavi v Pakracu v Slavoniji je voda odnesla most, na katerem je bilo 15 učenecv. Utonili so Marjan Skukan, Svetislav Žiroka in Franjo Boljan. — Drava pri Osijeku je pričela padati. — Strahovita elementarna neizgoda je zadela tudi Smederevo, kjer se je utrgal oblak. Padala je gošta toča, ki je pokrila tla deset centimetrov visoko. Utonili, je 10 oseb. — O strahovitih neurju poročajo tudi z Moravskega, kjer je 22. t. m. divjala toča nevihta, kot jo ne pozna že od leta 1878 dalje. Mesto Prosinice je bilo poplavljeno, mostovi razrušeni in voda je vdrla v hiše. Škoda znaša okoli 5 milijonov čeških kron. Slučna neizgoda je zadela tudi Brno. Radi silnih naličev je poplavila voda vse mesto in se ustavila en meter visoko, tako da je mesto izgledalo kot Benetke. Gasilci so delali moč in dan. — Nad Kojetinom se je utrgal oblak in v Vezamskih je trpel od poplave predvsem kolodvor. Škoda je ogromna.

— Lahko nagajenje k prehajanju? Prevelika občutljivost? Boledine olajšajo in naredi tlo odprno masiranje in umivanje pravim Fellerjevim Elazluidom! Veliko močnejši, izdatnejši in boljši kakor francosko žanje. Kot kosmetikum že 25 let priljubljen za negovanje zob, zobnega mesa, ust in kože na glavi. S pakovanjem in poštino 3 dvolatne ali 1 specialna steklenica 24 dinarjev; 36 dvolatnih ali 12 specialnih steklenic 1214 D in 10 % doplatka razpošila: lekarnar EUGEN V. FELLER, STUBICA DONJA, Elazluid št. 238, Hrvatsko.

— »Chinoforin« kina železno vino, najboljšo sredstvo proti »sabokrvnosti«, boleznim v želodcu in najboljšo okrepčevalno sredstvo pri rekonvalescenci. Dobiva se v vsaki lekarni.

— Najcenejše in najnovejše obleke se dobe samo Selenburgova ulica št. 3 pri Gričar & Mejač.

Mladi Maharadža

IZ CELJA.

—c Krstna slava 39. pešpolka v Celju se vrši dne 28. t. m. kot spomin zavzetja Črne na Koroškem leta 1919. Ob 10. uri dopoldne bo služba božja na Glaziji z blagoslovljenjem in sečenjem kolača, ob 15. uri popoldne pa istotam vojniško veselje.

—c Razpisano je na šestrazredni dekliski osnovni šoli v Celju mestno učiteljice.

—c Vlak je povozil nekoga invalida v sredo popoldne pri Teharjih. Mož je šel čez tračnice, pri tem se mu je zapletla palica med tračnice. Ravno takrat pa je pridrvel vlak, ki ga je zgrabil in ga s tako silo treščil ob tla, da je nesrečnega obelžal z razbitjo glavo mrtve. Stanoval je na Teharjih in je bil znan pod imenom »Joško«.

—c Mestno gledališče. Danes v soboto se vprizori opereta »Pri treh mladencih« za B abonement. V torek 27. za A abonement.

—c Poskusno kuhanje s plinom. Odsek za sanacijo celjske plinarne je na svoji zadnji seji obravnaval vprašanje plinarne. Na seji je obratovodja poročal o poskusnem kuhanju s plinom, ki se je izvedlo v gospodinski šoli. Ugotovilo se je, da stane kurjava s plinom za normalen obed za šest oseb 325 Din, kar je mnogo ceneje kot drugo kurjivo. Prijavilo se je že nekaj strank, ki bodo odjemale plin za kuhanje. Odsek bo v prihodnjih dneh po strokovnih natančno ugotovil rentabilnost plinarne za slučaj, da ne bi bilo investicijskega posojila ter se bo moral na podlagi dobjenih podatkov odločiti, ali predlaga občinskemu odboru likvidacijo plinarne ali ne. V interesu podjetja in strank pa bi bilo, da se konzum plina dvigne in da ostane plinarne še dalje v obratu.

IZ MARIBORA.

—c Oseba vest. Generalni ravatelj carine g. Vasa Dimitrijevič se te dni mudi v Mariboru v svrhu nadzorovanja glavne obojne carinske postaje.

—c Spor radi nameravane razstave. Kot prva posledica resolucije »Zveze Industrijev« je na razstavi konzorcij dospela od ravateljstva »Dijaškega doma« odpoved vrta, ki je bil določen za vrtnarsko razstavo. Razstavi konzorcij je dne 22. t. m. odpisal na g. dr. Pipuša ter generalnega ravatelja »Drave« g. Križniča poziv, da tekem treh ur skušata storjeni korak popraviti. Kolikor znano, se omenjena funkcijonarija temu pozivu nista odzvala.

—c Nevitite. V sredo, in četrtek so iz avstrijske strani prihajale nevihte, ki so se razvlekale preko Slovenskih gorc proti Hrvatski. V Maribor sam so prišale le malo dežja. Zanimivo je bilo, da je pri enem takih sunkov v sredo, popoldne toploter naenkrat padel na 13° C in je trenutno nastal ledeni hlad, a naenkrat se je temperatura zopet vrnila na prejšnje stanje.

IZ PTUJA.

—c Predavanje prof. dr. Pivka. V soboto dne 24. tm. predava o dobrovoljskem pokretu pod okriljem ptujskega Sokola v Ptuj znani legionar in vodja dobrovoljcev g. dr. Ljudevit Pivko. Predavanja dr. Pivka so vzbudila do sedaj povsod veliko zanimanje in pozornost. Zanimivo predavanje se vrši ob 20. v tuk. mestnem gledališču.

—c Zdravilišče Rogaska Slatina se polagoma že pričenja polniti. Tudi vojna muzika je že pričela s svojimi promenadnimi koncerti dnevno po dvakrat. Val obrati so se odprti, ter je ves promet že v polnem teku.

—c S. K. Ptuj se udeležil korporativno dne 25. tm. mariborske motorne tekme.

—c XV. podružnica Ferljalnega Saveza« je preteklo nedeljo priredila cvetlični dan, ki je proti pričakovanju zelo dobro uspel. Zato se odbor iskreno zahvaljuje zavednemu in darežljivemu občestvu, ki je, bodisi gnetno, bodisi moralno pomagalo k dosegu velikih smotrov. Predvsem pa dolgujemo posebno zahvalo dobri gđ. Ivi Kobalovi, ravateljici internata Mladice, ki je v svoji veliki požrtvovalnosti pač največ pripomogla k lepemu uspehu. — Odbor F. S.

Čaruga pred sodiščem.

Čaruga kavalir. Pisma zaljubljenih žensk Čarugi.

Iz Osijeka, 22. nam javljajo o nadaljevanju procesa proti razbojniku Jovi Čarugi in tovarisen teje podrobnosti. Dosedanja razprava je pokazala, da silni in grozni »goraki« ptič Jovo Čaruga ni bil samo spreten vodja svoje razbojniške tolpe, temveč, da je bil pravi despot nad svojimi tovariši. Čaruga je bil popoln in neomejen gospodar nad življenjem posamnika in kjer niso pomagale besede in laži, tam je doleval revolver. Kdor je enkrat prišel pod njegovo oblast, ta je bil zapisan smrti in izgubljen.

Današnja razprava dne 22. tm. je bila ves čas zelo burna in viharina. Čaruga se je z vsakim obtožencem prepiral in začel znova tajiti dejstva, ki so dokazana. Zanimivo je, da je glavni Čaruga včeraj prejel laskavo pismo od neke »plavalaske«, v katerem mu ta izraža gorečo »ljubav do groba«. Že dolgo goji do njega globoke srčne simpatije in sedaj vsak dan prosi Boga, da ne bi bil obsojen na smrt na vešalih. Ako pa se ta grozota zgodi, naj bo ljubi Čaruga prepričan, da bo prva ročica, ki vzklije na njega grobu, prinesena tja od njene roke. Dnevno sedi v dvorani in jo lahko spozna po tožnem obrazu in plavih lasih. Pismo končuje »z Bogom, dragi mi Jovo! Z Bogom za vekomaj!«.

Pravijo tudi, da je Čarugin branilec dobil te dni pismo od neke Slovenke, ki ga prosi, naj stori vse, da ne bo Čaruga obsojen na smrt, ker ni zloben, temveč samo lahkomiselni človek.

Dopoldanska razprava se je pričela ob 10. dopoldne. Nadaljevalo se je zaslišanje drznega razbojnika Krmpotiča. Bistvenega ni ničesar povedal. Zelo obširno pa se je zopet razpletlo zaslišavanje o roparskem uboju v Tompojevcih. Tu je Čaruga bahavo omenil, da je znal biti kavalir.

Predsednik je Čarugo vprašal: »Včeraj ste nam priznali, da ste bili v Tompojevcih. Povejte nam še enkrat o tem!«.

Čaruga je začel še enkrat zelo obširno slikati pohod na Tompojevce ter je dejal: »Tako nisem streljal na Pirkmajerja. Nasprotno baš sem bil od začetka zelo ljubezljiv in sem mu vladno napovedal aretacijo. Prisotne dame sem še pozdravil z besedami: Poljubljam roko! Šele tedaj ko se je Pirkmajer začel braniti, je nastalo streljanje!«.

Predsednik je nato Čarugi predložil izpoved gosdarja Tomljenoviča. Čaruga je ves besen vstal in zarjovel: »Pride čas, ko boste znali, kaj je resnica.« In proti so-obtožencem ves divji: »Ne bojim se Vas. Nisem samo jaz volk, a vi jagnjeta! Gorji ste kot volkovi!«.

ZASLIŠAVANJE DEVETEGA OBTOŽENCA.

Obtoženi Marko Bojanič je priznal, da je razumel obtožnico in da je kriv. Zelo obširno je govoril o roparskem napadu v Vučini. Vodja je bil Čaruga. Vsi smo se ga ball. »Bilo je strašno!«.

Predsednik Čarugi: »Ali poznate tega Bojaniča?«

Čaruga: »Ne poznam tega človeka! Ni bil sraven.«

ZASLIŠAVANJE DESETEGA OBTOŽENCA.

Popoldanska razprava se je pričela z zaslišavanjem desetega obtoženca Nikole Mihajloviča. To je mlad kmečki človek, ki je dokončal tudi nekaj rasredov gimnazije. Je sin bogatih kmetov. Bil je tudi udeležen pri izropanju blagajne tvrde

Slavka. Vse zločine Mihajlovič skesano prizna. Pripoveduje, kako se je seznanil s Čarugo, ki ga je večkrat nagovarjal na akcije in pohode. Sprva se je branil. Pozneje ga je Čaruga popolnoma omamil, ker mu je dejal, da »ne gre tu za navaden rop«, marveč za povsem originalen roparski načrt, ki je izdelan sporazumno z ministri in orožniki. Dobil je pred napadom na blagajno Slavka orožje v roke. Zjutraj okoli 9. dopoldne so prišli razbojniki na vrh Papuka. Tam je Čaruga njega in Zelthoferja vezal podguro uro v orožju, ker ni znal streljati. Zelo obširno je nato Mihajlovič opisoval, kako je Čaruga napadel vlak industrijske železnice tvrde Slavka, na katerem je vozil blagajnik Nemeđia v spremstvu orožnika denar za delavce. Pozneje se je Mihajlovič skušal otrestiti Čaruginega vpliva in ga je nameraval ustreliti, toda Čaruga mu je ponovno dejal:

»Znaj, da meni ne škodi nobena krogla!«.

Pri konfrontaciji med Čarugo in Mihajlovičem je prvi kratko dejal:

»Tega človeka sploh ne poznam. Bil sem pri napadu, toda ta ni bil.«.

Mihajlovič: »Torej sanjam? Menda nisem znozel, da bi prevzel na sebe tako grozen zločin.«

Čaruga ponovno: »Jaz ga ne poznam. Bil sem zraven, toda njega nisem videl.«

Mihajlovič: »Kako moreš, Jovo, tako govoriti in tako lagati, da me ne poznaš?«

Mihajlovič je žalosten nadaljeval:

»Ti si me unil! Imel sem 21 let. Zakaj nisi izbral starejših ljudi? Zakaj mene mladence? Vidis, Jovo, čemu ne priznaš. Jaz sem bil dete 21 let, niti nisem ničesar znal niti polskusiti. Ti si prišel in me zapeljal v zlo. Ko si tako breznačajen, vsaj ne laži, nego govori pošteno, čeprav si me unil!«.

Predsednik Mihajlovič: »Ali je Čaruga poslušal Danico Milčič?«

Mihajlovič: »Tega ne vem. Mislim, da ne, ker nisem o tem ničesar slišal.«

Kakor omenjeno, dobiva Čaruga pisma od raznih krajev. Danes mu je prišlo iz galerije drugo pismo plavalaske. Pismo med drugim pravi:

»Spoštovani gospod Jovo! Sedaj, ko mislite, da vas ves mrzi na svetu in prezira, žaluje za Vami neka oseba in drhti v strahu za Vašim življenjem. Nesrečna sem in sirota sem, bodite pa prepričani, ko bi mi kdo ponudil veliko premoženje ali Vaše življenje, odločila bi se za zadnje. Škoda za Vas. Jaz sem od vseh zapuščena. Izgubila sem vas, trpim mogoče več kakor Vi, sem takorekčeva živa pokopanka. Meni je Vas žal in čutim iste bolečine kakor Vi... Bodite prepričani, da mnogokrat odletim k Vam v celico globoke vzdiha srca. Želim Vas srečo in prostim Bogo milosti za Vas. Če ne bodete pomiloščeni, tedaj smatate, da bo krasila Vaš grob prva roža mojih rok. Obiskovala, gospodin Jovo, bom Vaš grob in ga krasila s cvetjem, jaz, nesrečna plavaluska. Mesto Vas raje jaz v smrt, ker nima življenje zame vrednosti.... itd. — Plavaluska.«

Vse zadnje dneve so se v razpravni dvorani odigravali tudi zelo dramatični prizori, ki nudijo silko duševnega razpoloženja posamnih obtožnih razbojnikov. Nekateri so popolnoma mirni in udani v svojo usodo. Prilč »Velike« je še sklenil račune in napravil križ čez svoje itak po njegovem malovredno življenje. Ta je najbolj miren in odkrit. Čaruga pa še vedno računa, da bo s svojo preteklostjo in sugetstijo oziroma s groznjani srečno prelezel skozi nevarne skale in da se izognil na kak način »vrvi«.

Lep je bil včeraj prizor med Čarugo in Prilčem Velikim. V dvorani se vedno vrši temeljita konfrontacija glede vsakega zločina med posamniki. Ko je Čaruga zopet začel tajiti roparski umor v Tompojevcih, ga je prijel Prilč za rokav in mu začel milo govoriti:

»Jovo, priznaj! Priznaj, makar! Če živiš samo še dve uri. Tu smo in izogniti se ne moremo usode. Priznaj, Jovo, makar! Če takoj dobiš vrvi za vrati!«.

V tem momentu je Prilč napravil z roko okoli vrata primerno simbolično znamenje, predstavljajoč Čarugi, kaj ga čaka v vsakem oziru, če prizna ali ne prizna. Nadaljeval je:

»Raje priznaj! Odjadraš na drugi svet vsaj čiste vesti. Če si mogel mirno gledati smrt drugih, nedolžnih, glej mirno tudi svojemu lastnemu koncu.«

Turistika in sport.

— Koča »na Gozdu« pod Vrščem je od sedaj naprej odprta od sobote na nedeljo in ob praznikih. Preskrbljena je z vsem potrebnim, postrežba prvostarna. Od binkoštnih naprej pa bo stalno odprta in oskrbovana. — Kranjskogorska podružnica Slov. Plan. Društva.

— Ljubljana: šiška. Ljubljansko moštvo proti šiški bo sestavljeno sledeče: gol: Miklavčič — branica: Beltram, Pečnik, krilci: Pokorn, Lado, Hus, — napadalci: Zupančič I., Martinak, Milan, Oman, Vidmajer. Moštvo bi tvorilo torej 8 igralcev. Moštvo iz 3 igralci Jadrana. Tekma se vrši jutri, 24. tm. in prične ob 18.15 uri.

— S. K. Celje: Ilirija. Ilirija igra v nedeljo, 25. tm. ob 18. uri proti celjskemu prvak SK. Celje, semifinalista za nogom. prvenstvo Slovenije. Kot predigra se vrši ob 16.30 prijateljska tekma med Ilirijo II. in SK. Svoboda.

— Sport. Graški Sturm nastopi v Ljubljani v najljubši postavi in sicer: Gifrd, Bradsevitch, Oroszy, Albin Skaza, Greiner, Fritz Skaza, Gert Dellinger, Haist, Doller ali Waldhauser. Sturm gostuje napreje v soboto v Trstu proti klubu »Pro Gorizia« in v nedeljo proti tržaški »Ederici«.

— Revna dijakinja je izgubila od Sodne ulice št. 1. do Ivana Jaksa na Gosposvetki cesti številni razgledni port. Poštenega najditelja se prosi, naj jih odda v upravo Slov. Naroda.

Gospodarstvo.

RUSKO-NEMSKA GOSPODARSKA VOJNA.

V eni zadnjih števil smo poročali o konfliktu, ki je nastal med Nemčijo in sovjetsko vlado, ker so nemške oblasti uvedle hišno preiskavo v poslopiju berlinske ruske trgovske delegacije. Policija je pri tej priliki nastopila zelo surovo, češ da skriva osobe ruske delegacije nekega aretirane nemškega komuniste, ki je pobegnil in se skrival pri Rusih. Ta incident je dal povod, da je sovjetska vlada napovedala Nemčiji gospodarski bojkot. Rusko-nemški trgovinski stiki so od tega časa prekinjeni. Takoj po incidentu je bilo poslovanje v ruski trgovski delegaciji ustavljeno; ruski polnomočni delegat Krestinski je izjavil, da je bil nastop nemških oblasti kršitev eksteritorialnih pravic ruske delegacije. Kot represalije proti hišni preiskavi je ukrenila sovjetska vlada sledeče:

1. Ruska industrija se ne udeležila velesejama v Kölnu, ki je bil odprt 11. maja; 2. ruska usnjena industrija se ne udeležila liskega velesejama, kjer je hotel razstaviti 19. maja svoje kože v vrednosti 800 tisoč dolarjev; 3. oddelki trgovske delegacije v Hamburgu in Lipskem se likvidirajo; 4. likvidaciji podležejo tudi vsa zastopstva, oddelki in uradi vseh ruskih državnih trustov, sindikatov, kooperativnih zavodov in sličnih državnih in gospodarskih organizacij v Nemčiji; 5. sovjetska vlada ne ustanovi projektirane nove podružnice trgovske delegacije v Königsbergu; 6. prodaja ruskih surovin in živil v Nemčiji se sploh prepove; 7. prepove se izvoz blaga iz sovjetske Rusije v Nemčijo; transport jajc, ki so se izvažala v ogromnih količinah iz Ukrajine preko Nemčije na Anglesko, gre odselej preko Gdanske (Poljska); 8. osebe trgovske delegacije se reducirajo do minimuma; vsi reducirani uradniki se takoj vrnejo v Rusijo; 9. uradne ure v sovjetski trgovski delegaciji v Berlinu so odselej samo od 11. do 12. dopoldne, in sicer izključno za likvidacijo starih kupčij in trgovinskih poslov. Telefonski pogovori z berlinsko sovjetsko delegacijo so pod nadzorom; govoriti smejo samo nalašč za to odredeni kompetentni uslužbenci; telefonski pogovori so dovoljeni samo v slučaju, če se tičejo likvidacije starih kupčij; 10. vsi zastopniki raznih ruskih državnih trustov »Rezinotrust« in dr., ki so se uspešno pogajali z nemškimi tvrdkami glede dobave kavčuka Nemčiji, so prekinili pogajanja in odpotovali v Moskvo; 11. vse denarne vloge ruske trgovske delegacije v nemških bankah se prenese v druge države.

Poleg navedenih represivnih ukrepov sovjetske Rusije proti Nemčiji pripravlja moskovska vlada še druge strožje represalije. Celokupna ruska trgovska delegacija v Berlinu, ki je bila po svojem delokrogu in kompetenci največja v Evropi, se preseli bržkone v kratkem v kako drugo državo; v prvi vrsti pride v poštev Angleska. Ostala trgovska zastopstva na Angleskem, v Češkoslovaški, Avstriji in drugih državah so dobila druga navodila, da ne smejo sklepati nobenih kupčij in trgovskih operacij z nemškimi tvrdkami, kajti vse te operacije je vodila doslej berlinska sovjetska delegacija na čelu z Bolgarom Stomonjakovim, ki je spiritus agens celokupne ruske zunanje trgovine. Na ta način prenehajo vse trgovinske operacije med Nemčijo in sovjetsko Rusijo, čijih vrednost je znašala do 3. maja nad 8 milijonov dolarjev. Nemška zunanja trgovina je v svojem sedanjem težkem položaju, ko nima kje prodajati dragih industrijskih izdelkov, s temi represalijami sovjetske vlade težko prizadeta. Škoda, ki jo bo imela nemška industrija zaradi incidenta v Berlinu, je ogromna.

Iz vseh pojasnil, ki jih je dal doslej največji prijatelj ruskonemškega zblatnja, Stresemann, povodom berlinskega incidenta, je razvidno, da smatra hišno preiskavo v ruski trgovski delegaciji za grobo in nezakonito, toda ta nepremišljen korak je izven sfere Stresemannove kompetentnosti, kajti nemška policija je avtonomna in ni odvisna od nobenega ministrstva. Poleg tega pa policijske oblasti ne priznava o eksteritorialnosti čisto trgovske ruske delegacije. Incident zelo vznemirja vsa nemška podjetja, ki so bila v tesnih gospodarskih stikih s sovjetsko Rusijo. Nekatera večja industrijska podjetja, kakor na pr. »Goldschmid & Doner« in Krupp so vložila pri vladi protest proti nastopu policijskih oblasti. Nemška industrija je v velikih skrbih, kajti ni izključeno, da izgubi vse ugodnosti rapsalske pogodbe. Gospodarski krogi zahtevajo od vlade, naj se nemudoma likvidira incident s sovjetsko Rusijo, ne da bi bila Nemčija oškodovana, kajti v nasprotnem slučaju lahko današnja nemška republika ponovi napake stare imperatorske Nemčije in nemški narod lahko ostane brez prijateljev v zunanjem svetu.

Sovjetska vlada pa stoji na stališču, da je normalni razvoj politično-

gospodarskih stikov med Rusijo in Nemčijo zelo kompromitiran. Ona zahteva od Nemčije popolno satisfakcijo in ne bo odnehala prej, dokler nemška vlada ne kaznuje krivcev tega incidenta in ne da garancije, da bo ruska delegacija v bodoče zavarovana pred nemško policijo s popolnim priznanjem eksteritorialnih pravic.

— z Novosadske blagovna borza 22. V. Na produktivni borzi notrajo: Pšenica baška 79-80 kg, 2% defektna, dupl. kasa 310, oves baški dupl. kasa 270-277.50; kuruza baška prompt 220-222.50; za junij v šlepu na Donavi 225; moka baška »0« dupl. kasa 475; »5« dupl. kasa 375; »6« dupl. kasa 300. Tendence mlačna. Celokupni promet 96 vagonov, od tega 82 vagonov kuruze.

— z Gremij trgovcev za politični okraj Kranj. Občni zbor gremija trgovcev za politični okraj Kranj se je vršil dne 15. t. m. v Kranju. Načelnik g. Fran Sirc je otvoril občni zbor ter pozdravil navzoče člane, ki so se v precej obilnem številu udeležili obnega zbora. Nato je podal poročilo o delovanju načelstva v preteklem letu, ki je reševalo tekoče zadeve po svojih pododborih v Kranju, Škofji Loki in Trzinu, splošno pa v skupnih sejah, katerih je bilo pet. Gremijalno načelstvo je pokrenilo več koristnih akcij za trgovstvo, o čemur poročila tiskano poročilo, ki ga dobi vsi člani. Gremij je štel koncem leta 1923. skupno 866 članov, ter 98 pomočnikov in 108 vajencev. Gremijalno načelstvo je izvršilo vse predpriprave za ustanovitev pomočniškega zbora, katerega ustanovitveni občni zbor se bo vršil dne 23. t. m. Računski zaključek, ki izkazuje prebitka Din 51.247.42, je bil soglasno odobren. Enako tudi proračun za leto 1924. v znesku Din 45.000, v katerega pokritje se bo pobirala določila v višini lanskoletne. Občni zbor je soglasno določil vspejavnost in vajeniške pristojbine, kakor jih je predlagalo načelstvo. Pri na to slednjih volitvah izvoljenih je bilo sedem članov in namestnikov v načelstvo, šest članov v razsodniški odbor in deset delegatov za občni zbor Zveze. Občni zbor je sklenil resolucijo, s katero se zahteva osnovevanje posebnega okrožnega urada za zavarovanje delavcev za Gorenjsko s sedežem v Kranju, ter sprejel predloge za zopetno uvedbo davčnih plačilnih nalogov, odpravo točilne takse in prometnega davka, ureditve delovnega časa v trgovskih obratih, radi praznovanja praznikov ter premembe pravil. Po izčrpanem dnevnem redu se je vršil razgovor o potrebah trgovstva v okraju in splošno. Gremijalna trgovska šola v Kranju se je v preteklem letu razširila v tri razrednice ter je bilo v njej začetkom šolskega leta 66 vajencev in vajenk. Gremij mora to šolo skoro v celoti iz svojega vzdrževati, ker je država ukinila vsako podporo.

— z Strojne tovarne in livarne d. d. v Ljubljani imelo 21. maja 1924 svoj V. redni občni zbor. Iz poročila upravnega sveta posnemamo, da je to velevarno industrijsko podjetje tudi v preteklem letu znatno napredovalo v produkciji. Predložena bilanca izkazuje Din 912.914 čistega dobička ter se izplača 11% dividenda, t. j. Din 11 za delnico. Rezervnemu zakladu se je votala svota D 45.609.74. Penzijskemu fondu uradnikov D 50.000. Podpornemu fondu delavcev D 50.000. Dobrodelnim namenom D 30.000. Fondu dubioznih terjatev 120.000 Din. Pri dopolnitvi volitvah je bil izvoljen v upravljalni svet gospod ravatelj inž. Boncelj, ter je bil ponovno izvoljen dosedanj predstojnik g. Avgust Zabar kar v istem svojstvu. Dividenda se izplačuje pri blaginji J. Adrasko-podunavske banke in Ljubljanske kreditne banke s 1. junijem 1924.

— z Dražba polnokrvnih konj v žirani v Nonsfeldu. Dne 4. junija t. l. ob dveh popoldne se vrši v Nonsfeldu na dvoranskem javna dražba polnokrvnih eno- in dvoletnih konj. Dražba tega prvovrstnega materiala se vrši v glavnem radi tega, ker ministrstvo poljedelstva CSR ne potrebuje ves producirani material. Na ta ugoden nakup se opozirajo vsi zainteresirani in krogi konjerejske organizacije. Seznam za dražbo določenih konj je event. interesantom na vpogled pri konzulatu CSR v Ljubljani, Breg št. 8, I. nadstropje.

Borzna poročila.

ZAGREBSKA BORZA.

Dne 23. maja. Sprejeto ob 13.

Devize: Curih 14.35-14.45, Pariz 44.70-44.75, London 35.10-35.15, Dunaj 0.1132-0.1152, Milan 35.25-36.15, Praga 23.15-24.15, Newyork 80.75-81.75. Valute: dolar 79.75-80.75.

Efekt: 7% inv. pos. 1921 675-668, 2 1/2% drž. renta za ratno štetu 1425-144, Centralna banka 38-40, Hrv. esk. banka 130-132, Kreditna banka Zrb. 130-131, Hipotekarna banka 65-66, Jugobanka 119-121, Prašteditna 915-919, Slavenska banka 110-120, Eksploatacija 120-125, Drava d. d. Osijek 380, Sečerača, Osijek 1125-1140, Isis d. d. 58-60, Nihag 103, Gutman 860-900, Slaveks 370-400, Slavonija 101-102, Trboveljska 570-585, Union, paromlin 700-750, Vevče 175.

INOZEMSKA BORZE.

— Curih, 23. maja. Današnja borza: Beograd 7.-, Praga 16.50 bl., Newyork 565.50 den., London 24.56 den., Pariz 30.60 sred. tečaj, Milan 24.95 den., Berlin 1.33 sr. tečaj, Amsterdam 211.10.

— Trst, 23. maja. Predborza: Beograd 27.75-27.85, London 98.55, Pariz 121.50-122, Newyork 22.175-22.675, Curih 400-402, Dunaj 0.0317-0.0319, Praga 66.70-67.10.

— Dunaj, 22. maja. Devize: Beograd 872-876, London 309.700-310.700, Milan 3159-3171, Newyork 70.935-71.185, Curih 12.565-12.615, Praga 2107-2117. — Valute: dinar 869-875, dolar 70.460-70.860, češka kruna 2102-2118, lira 3160-3180.

Nainovejša poročila.

RUSKI DEMENTI O PRIPRAVAH ZA VOJNO PROTI ROMUNSKIM.

— Moskva, 23. maja. (Wolff.) Vse v romunskem in odtod v zapadnoevropskem tisku priobčene vesti o koncentraciji ruskih čet ob romunski meji so neresnične.

ANGLIJA IN NJE POGOJI ZA REŠITEV REPARACIJSKEGA PROBLEMA.

— London, 23. maja. (Izv.) »Westminster Gazette« izjavlja, da predloži Anglija na prihodnjem sestanku novega francoskega ministrskega predsednika z Macdonaldom tele predloge za rešitev reparacijskega problema na podlagi strokovnjaškega poročila: 1. takojšnja izpraznitev ruhrskega ozemlja, 2. odstranitev carinskih meja v zasedenem ozemlju, 3. odstranitev vseh razvojev nemške industrije ovirajočih odredb, 4. Nemčija naj izdela načrt za izvedbo predlogov iz strokovnjaškega poročila, 5. varnostne garancije Franciji in vsej Evropi po Društvu narodov.

NEMCI PRIPRAVLJAJO VELIKE MONARHISTIČNE MANIFESTACIJE.

— Berlin, 23. maja. (Izv.) Bivši nemški prestolonaslednik je prispel včeraj s svojega gradu Oels v Berlin ter se nastanil v potsdamskem gradu. Izjavil je, da se namerava udeležiti ve likih svečanosti, ki jih pripravljajo nemški monarhisti oz. nacionalisti povodom odkritja spomenika padlim vojakom gardskega polka. Prestolonaslednik je hotel sodelovati pri pripravi in odkritju. Politične oblasti so mu javile v mirni obliki, da je bolje, naj se

umakne na svoj grad. V socialističnih krogih vlada veliko razburjenje, ker so začeli monarhisti že javno izzivati. Sedaj se je javil iz Doorna tudi bivši cesar Viljem ter je poslal za stroške k postavitvi spomenika ček v snesku petih milijonov. Prevzel je kritje vseh stroškov slavnosti. Slavnostno odkritje je določeno za 15. junija.

VATIKAN PREGANJA SLOVENSKE KAPUCINE.

— Gorica, 23. maja. (Izv.) Za gorškimi kapucini so morali sedaj zapustiti domačo grudo tudi kapucini-domačini svetokriškega samostana ter prepušiti svoja mesta italijanskim redovnikom. Vztrajajo na stališču, da so nepremičnine — plod njih lastnega dela in truda, da je nepremično premoženje samostana sad njih rok, so kapucini pred odhodom odprli vrata samostana na stežaj, odprli so kleti ter razdelili ves vinski domači pridelek med tamošnje domačine. Odprli so vrt in podarili prebivalstvu vso na vrtu rastočo zelenjavo. Razdelili so med ljudi tudi ostale premičnine. Po razdelitvi so se z avtom odpeljali v Postojno in nato v Jugoslavijo.

SMRT ŽRTVE ANTONA STRAMCARJA.

— Gorica, 23. maja. (Izv.) Današnja »Goriška Straža« objavlja na uvodnem mestu s črnim robom vest, da je v torek, 20. t. m. ob 17.30 popoldne v bolnici goriških usmiljenih bratov umrl zidar Anton Stramcar iz Šturin na rani, ki mu je bila zadana iz fašistovske puške na shodu slovenskih volilcev dne 30. marca v Ajdovščini. Strancar lega v grob kot prvi politični mučenik goriške Slovenije, kot žrtev vladajočega režima, v borbi za pravice slovenskega naroda.

To in ono.

REFORMA FILMA.

Na inicijativo predsednika dunajskega izobraževalnega društva »Urania«, dr. Kösslerja se je te dni vršila na Dunaju kongres o reformnih vprašanjih kina. Dr. E. Akkernecht je predaval o filmu in njegovi kulturni starni. Predavatelju pameni kinematografija poseben način izražanja dogodkov. Kinematografija se razločuje od ostalih sorodnih umetnosti v tem, da lahko izraza gibanja, torej človeško in prirodno dogodevanje v gibajočem stanju. Filmi so dvoje vrste. Poročevalski filmi poročajo o resničnih dogodkih, beletristični filmi pripovedujejo o izmišljenih dogodkih. Kulturni uspehi poročevalskega filma so danes splošno priznani. Pri tem filmu je tekoča slika poslednjič znanja in tudi že odlični pripomočki znanosti, ker zajema poedine pojave prirode popolnoma objektivno in omogoča njihovo razdelitev v najmanjše podrobnosti. Ker je poročevalski film mnogo zanimivejši kot pa predavanje ali knjiga, zavzame lahko v bodočem izobraževalnem pokretu še odlično vlogo. Bolj sporna je veljaba beletrističnega filma. Umetniška vrednost takega filma zavisi od njegove izbrane vsebine. Dr. A. Vetter je poročal o umetnostnem značaju filmske drame. V nasprotju s ostalimi umetnostnimi vrstami, ki se pojavljajo v poedinih narodih s popolnoma nacionalno zaokroženim značajem, postaja film čedalje bolj umetnostna oblika internacionalnega značaja. Umetnostni obliki filmske drame nasprotuje po naziranjih tega predavatelja internacionalni značaj sodobne filmske produkcije. Težnja za profitom pa še jača mednarodno nivelacijo. V prejšnjih časih so proizvajali blago radi blaga, danes se proizvajajo radi profita. Radi dobička ustvarjeno blago je tudi film. Film ni smoter, ni umetnina, marveč predmet zaslužka. Smer in vsebino filmske produkcije določajo slovovali in kupiteljski interesi. Ako hoče filmska drama postati umetnost, mora odkloniti internacionalizem in profitarstvo ter kreniti popolno drugo smer. Zavedati se mora svojege posebnega značaja, ki jo loči od gledališča in ne konkurirati drami. Zlasti se mora še bolj približati prirodi in resničnosti. Poleg realističnega filma se lahko pojavljata tudi stilizirani fantastični film. Film naj se reformira tako, da se reši kapitala. Čim preneha stremenje za profitom, najde umetnik dovolj miru, da lahko vrši kvalitetno delo in da lahko izpolni filmsko dramo v pravo umetnost. Dr. E. Akkernecht je v svojem predavanju o umetnostni možnosti beletrističnega filma zastopal stališče, da bo govoril, barvni in stereoskopični film v bližnji bodočnosti mnogo nadkrilil brezvočni film sedanosti. Bela Balazs je poročal o filmski kritiki in njenem razmerju do reforme filma. Naloga filmske kritike bodi vzgajanje občinstva. Sedanja kritika precejve vsebino in omalovažuje igrar. Za filmsko produkcijo je danes na mestu posebna stališka filmska dramaturgija. Nadalje naj se diferencirajo poedina kinogledišča. Predvsem pa je treba končno usakontiti zakon o filmu, ki bo ščitil filmske avtorje in njihove proizvode.

ZAGONETEN LONDONSKI NATAKAR.

Mož, ki je bil ženska. V Londonu je pred kratkim umrl poslovođa znane restavracije »Astoria« Ernest Wood. Po njegovi smrti se je šele ugotovilo, da Wood ni bil moški temveč ženska. Nihče ni mogel v nekoliko šibkem »možu« ki je bil nad deset let zapoalen v restavraciji, prepoznati v njem dečka. Naravno je, da je slučaj povzročil

v Londonu nemalo senzacijo, s katero se tudi policija obirno bavi. Sotrudnik lista »Daily Chronicle« je pred dnevi obiskal lastnika »Astorie«, ki mu je podal o življenju umrlega Wooda sledeče podatke: »Pred približno desetim leti, tako je izjavil restavrateur, »se je pri meni javil mlad fant in me prosil, da ga sprejemem v službo. Izgledal je kot študent in, ker je bil silno šibke rasti, sem njegovo prošnjo odklonil. Končno, ko mi je pa predložil spričevalo, s katerim je dokazal, da je bil že dve leti nameščen kot natakar v neki restavraciji, sem ga sprejel v službo. Nikdar nisem imel niti najmanjšega suma, da me je Wood s svojo moško obleko prevarenil. Mlad natakar je bil zelo priden in spreten ter je glede inteligence prekašal vse svoje tovaršje. Že po par letih je postal plačlini natakar, pred kratkim pa je prevzel vodstvo obrata. Odkritje, da je bil Wood devojka, me je presenetilo. Nikdar in nikoli ni napravil kretnje, ki bi ga morala izdala in tudi v govoru je bil popolnoma moški. Edino, kar bi povzročalo sum, da ni kadil cigar ali cigaret ter dima sploh ni prenesel. Smatral sem, da tega ne prenese njegova šibka konstitucija. Vsekakor bi bil sploh tak sam onemogočen: Ernest Wood je imel ljubečo, Italijanko Rino Bacchini, katero nam je predstavil že pred leti za svojo nevesto.

Novinar je nato posetil še nevesto zagonetnega Ernesta Wooda. Ko je ta, ki je po poklicu šivilja in prijetne zunajnosti, čula da ni bil njen »zarobenec« moški, je bila popolnoma obupana in sploh vestni verjela. Zanimala je odločno, da je bila ljubeča Wooda. Mlad »mož« je bil večkrat z njo v družbi, delala sta izlete in obiskovala ples; ljubavnega razmerja pa nista imela.

ORIGINALEN SAMOMOR.

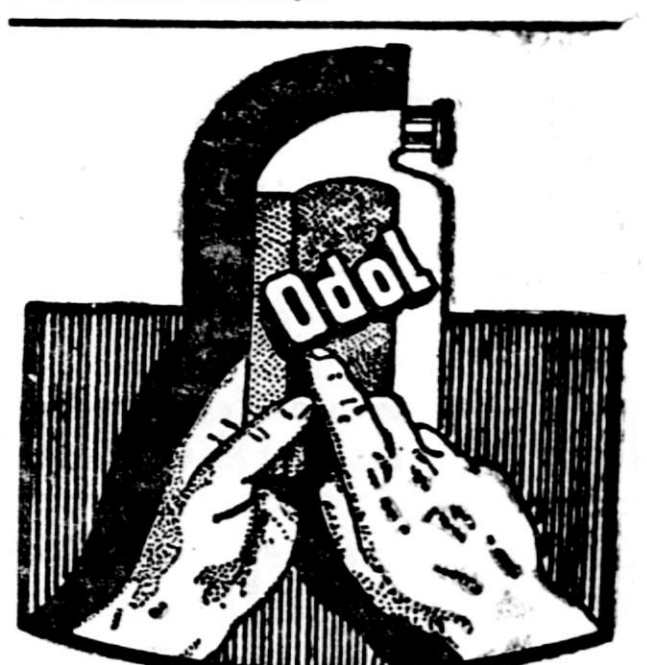
Pri Bratislavi je bil izvršen pred kratkim eden od najoriginalnejših samomorov. Pod nekim drevesom je čakal na svojo izvoljenko neki mladenič s kolesom. Dolgo časa je čakal in bil je že skoraj mrak, ko je devojka prispela. Mlada zarobenca sta se nekaj časa poljubovala, naka se je on vsedel na kolo, mladenka je prisleda in v divjem diru sta se spustila po griču nizdol naravnost v — Donavo. Naslednjega dne so potegnili njih trupli iz vode. Samomor sta izvršila radi nesrečne ljubezni.

ARHEOLOŠKA RAZISKAVANJA V EGIPTU.

Tekom zime so izvršili angleški arheologi velika izkopavanja v Egiptu, ki so sicer potek iznajdba Tutankamenovega groba stopila nekoliko v ozadje, ki pa so zelo velikega pomena za predzgodovino celokupnega Egipta. Vodja raziskovanj, sloviti arheolog Flinders Petrie poroča o teh izkopavanjih v »Timesu« sledeče: Izkopavanja v bližini starega glavnega mesta devete dinastije Oau, 50 km južno Aslute so v prvi vrsti preiskovala človeške ostanke starejše kamene dobe, ki so se tam našli že prejšnja leta. Ekspedicija je našla mnogo starih predzgodovinskih Egiptčanov, med temi dele spodnje željosti skupno s kostnimi ostanke vodnih konjev in drugih živali. Ugotovila je kosti štirih različnih dob: od težkih kosti kamene dobe do sežganih kosti, ki so jih pokopavali Egiptčani v zgodovinski dobi. Dolga ekspedicija nas je vodila v puščavo, da smo lahko ugotovili izvore teh najprvih človeških ostankov v Egiptu. Mnogo več ostankov smo našli iz dobe piramid. Našli smo vaze iz alabastra, amulete in prstene lonce, ki spadajo v do-

bo med četrto in sedmo dinastijo. Naša najnovejša naloga je bila kopiranje slikarij v velikem grobišču princa Uaka, ki so zelo lepe. Oblika velikih skalnatih grobov se močno razlikujejo od ostalih grobov in svetišč Egipta, so pa zelo sorodna z nubijskimi svetišči. Takšne grobove smo odkrili pri Asvanu. Ti smo našli portrete kraljev dvanajste dinastije, ki spominjajo po zunanosti na gala pleme. Tu smo tudi našli, da je princ Uaka imel sina z imenom Senuzert. Tako se tudi glasi rodbinsko ime dvanajste dinastije. Na ta način smo ugotovili zvezo med galaplemom, ki je udrlo v Egipt in med princu Uao iz dvanajste dinastije. Te grobove je ekspedicija natančno preiskala. V največjem se nahaja dvorana, ki je dolga 52 stopinj, široka 31 stopinj. Na stenah so slikarije, 12 stopinj streho pokriva sto kvadratov, v katerih se nahaja ducat različnih okrasov, med temi tudi spirale, ki jih dva tisoč do tritisoč let pozneje obdudujemo v klasični grški dekoraciji. Par kilometrov severno od te postojanke smo trčili na predzgodovinsko naselbino, ki pripada doslej še nepoznane mu plemenu. Našli smo ženski kip iz slovoe kosti, ki se popolnoma razločuje od ostalih predmetov, ki so se doslej našli v Egiptu. V predzgodovinskem svetišču smo našli kameniti kip sokola, na drugem mestu lepe puščice iz kremenca. Iz zgodovinske dobe smo našli posodo, ki po svojih naplilih spada v dobo med drugo in šesto dinastijo. Našli smo tudi zanimive pečate in gumbe iz časa sirskega upada. V rimsko dobo spada svetišče, kjer so sežigali mrtvece.

• Zdravstvena statistika iz sovjetske Rusije. V moskovski založbi sovjetskega zdravstvenega komisarja je izšla statistična razprava, ki navaja zanimive podatke o zdravstvenih razmerah sovjetske Rusije. Po teh podatkih se je epidemija kor precej razširila v severnih pokrajinah zlasti v guberniji Dvinsk. Vjaka in Bern kakor tudi v Kavkazu. Sibirskaja kuga nastopa sporadično v Ukrajini in na Krimu. Posebno strahovito pa se javlja malarija. V prvih devetih mesecih prejšnjega leta je na malariji obbolelo 4.890.000 oseb, dočim je na isti bolezn obbolelo leta 1922. 2.8 milijonov ljudi. Malarija se širi ob vodnih cestah in železniških progah ter nastopa najmočnejše v Kavkazu, v Ukrajini, v Sibiriji in v centralni Aziji. V koncentracijskih taborih in jetniščih je vsaki drugi bolan na malariji. Ob gornji Volgi je obbolelo na malariji 80% vseh otrok. Moskovski mestni urad je organiziral za pobijanje ognjišče strahovite bolezni »komunistično križarsko vojno proti muham«. Doslej so ugotovili tiskost mest, po katerih prizimujejo muhe, ki prenašajo malarijo.

Obdrži zdravo telo,
Za usta, zobe, grlo
Odol rabi!

Misli boljše!

Društvene vesti.

— Českoslov. Obec v Ljubljani poslavi v ponedeljek dne 26. t. m. 70. let jubileum svého predsedy p. insp. Růžičky přátel'ským večirkym v restauraci Nar. domu, a prosí své členy a příznivce, by se tohoto večírku v nejhojnějším počtu zúčastnili. Začátek ve 20. hod. Zároveň upozorňujeme, že podnikneme v neděli dne 1. června společný výlet na Golice. Blíží zprávy se uveřejní v časopise. Zábavní odbor.

— Akademski klub Orjuna v Ljubljani. Članski sestanek, ki bi se imel vršiti v sredo dne 21. tm. ob 20. zvečer v areni Narodnega doma, se je glasom sklepa odbore seje preložil na sredo dne 23. tm. v prostorih Mestne »Orjune« Ljubljana (arena Narodnega doma).

— Kulturno in gospodarsko društvo na Barju priredi 25. maja t. l. vrtno veselico pri Počivalniku, Dolenjska cesta tik Rakovnika. Na sporedu: petje, šaljiva pošta, prosta zabava in ples. Za pristne kranjske klobase in dobro kapljico je preskrbljeno. Pričetek ob 4. uri popoldne. Odbor.

Poizvedbe.

— Zgubila je učenka zlato verižico za okrog vratu od Šole Vič, Rožna dolina do Kino Tivoli. Ker ji je drag birmanški spomin se naproša, da jo najdilec odda proti nagradi na upravo »Slov. Naroda«.

— Dotična oseba, ki je včeraj odnesla pri zadnji predstavi v buffetu Kino Tivoli škodolico s srebrno žličko, se prosti, da jo takoj vrne, ker je znana. Dotični, ki je to osebo videl in ki jo pozna, se naproša, da naznani ime dotičnega v buffetu Kino Tivo proti nagradi 100 D.

Glavni urednik:
RASTO PUSTOLEMSEK.
Odgovorni urednik:
VALENTIN KOPITAR.

K. Makuszyński:

Vzganjanje.

Začetkom septembra odhajajo lastnice in prihajajo gospe z letovišč domov. Da odhajajo lastnice, to ni brigalo gospoda soproga, kajti niso ga prav nič motili ti zračni plovci, da se pa povrne domov, tudi njegova žena (tu je zmalaj z glavo), mu pa ni bilo prav nič všeč.

Če si je lahko pomagal par mesecev brez slehernega ženskega bitja (tu se je g. soprog natihem zasmehljaval), se je že skoro privadil na svojo poročeno samsko in nemir, ki ga je v hiši takoj opaziti, čim prestopi žena zopet hišni prag, gre človeku na živce.

Tudi njegova žena se je povrnila. Ko ga je temeljito preslušala o zakonski zvestobi, npravnosti in pridnosti tekom večmesečne odsotnosti, mu je sporočila, da ima z njim razgovarjati nekaj sila važnega.

Gospod soprog je globoko vzdihnil in v mislih brž premotril kratko vrsto svojih znanec, izmed katerih si izbere svojo žrtev za dolg, kajti bila je že taka navada, da je večinoma šlo za denar, kadar je imela gospa z gospodom kaj zelo važnega razgovarjati.

In je obšla gosposda soproga zraven še želja, da bi bilo to zelo važno kako krepčanje v južnejših krajinah, če mogoče zelo daleč, morda v osrednji Afriki, Novi Zelandiji, Kaliforniji itd.

Pa ni bilo tako. Njegova žena je v Borzecu zalibog popolnoma okrevala in je bila strašno živahna in zdrava. Lahno pokajševanje, ki si ga je nakopal spomladi, je popolnoma nehalo in se je bilo to zahvaliti edino tistim enajstim smrekam, ki so obkrožale Borzec. Gospa je utegnila spet ure dolgo govoriti, ne da bi je pri tej odlični zgo-

vornosti posilil najmanjši kašelj.

In je gospod soprog mislil dati v časopisne oglase objavo, da priporoča tistih enajst smrek v Borzecu slehernemu družinskemu očetu, ki ima v svojem očetovskem delokrogu kašljajoče, prav toplo in jih jim polaga na srce.

Bilo je ravno za časa prvega kosila, ki se je vršil spet pod vlado vrnivše se soproge.

Gospod soprog je ravno srebal juho, ko je pričela gospa:

»Bi imel ti kaj proti, če bi se naš družinski krog malo pomnožil?«

Gospod soprog je postal zelen in bled in se je žlica pričela tresti v njegovi roki.

»Pojdi no, pojdi,« je zajecal ves osramočen in rdečezaripel, kot devčka, ki dobi naročeno večerjo v »chambre particulières«: »V najini starosti! Kaj bodo pa ljudje rekli?«

»Norec!« se je zasmejala gospa živo. »Tako nisem mislila. Vzela bi samo nekega otroka za svojega!«

»Otroka za svojega?« se je zatikalo soprogu. »Čemu pa? Saj imava vendar že dovolj svojih lastnih otrok!«

»Veš, stvar je taka!« In je začela s svojo občudovanja vredno zgornostjo pripovedovati o svoji gospodini na deželi, ki ima ljubko dekletce, jako, jako srčkano, seveda pokmetavzno, umazano in kuštravo, sicer pa tako, da bi je človek kar najprej poljubljal. In to dekletce je hotela vzeti gospa k sebi, da bi jo vzgajala, izobraževala, skratka, napravila iz nje mestno gospodično.

»Torej, kaj misliš?« ga je vprašala po svoji izpovedi, iz katere bi bil lahko najbolj zapit pisatelj napravil štiri poglavja romana.

»Kaj mislim?« je odgovori. »Nič!«

»Nič?« je vrisknila gospa nekam osuplo. »Torej ti je prav?«

»Prav? Ne!«

»Čemu pa praviš potem nič!«

»Ker mi nič ne pomaga. Poznam te že osemnajst let, to se pravi, poznam te, v kolikor je pameten človek sploh v stanu spoznati ženo, in vem, če si si vabila take in enake stvari v glavo, da so vsa moja prizadevanja odvrniti te od tega, prav tako zaman, kot vsi napori oblasti z zakrknjenimi tatovi, da ne bi več kradli. Vzemi torej dekletce in napravi iz nje dvorno damo.«

In je bilo res kakor vedno! Če je bil soprog zadovoljen s kako stvarjo, je imela gospa pomisleke, če jih je imel pa g. soprog, je smatrala ona stvar za tako jasno in čisto kot kristal.

»Dobro,« je dejal. »Če misliš, da je zvezano to s težavami in bo imelo slabe posledice, raje ne. Jaz za svojo osebo mislim, da je najboljša, če pustiš stvar v miru.«

In je gospod soprog mislil, da je s tem zadeva rešena. Mislim! Pa ni bila, kajti, ko je prišel zvečer domov, ni bilo njegove žene. Odpeljala se je v Borzec in po dekletce.

Čez dva dni je prišla z njo. Gospodu soprogu se še dolgo ni zazdela tako očarljiva, kot mu jo je naslikala gospa. Od srčanosti je bila prav tako daleč, kot polski pisatelji od udobnega, razkošnega življenja. Dolga kot steza, suha kot preklija, pa koščena, od solca opaljena, svetlomodrih vodenih oči in kot slama rumenih las, taka je bila Hana.

Gospod jo je nagovoril s par prijaznimi besedami, ki jih je sprejela z jako bedastim rezanjem. Pri tem se je pokazala dvojna vrsta krasnih zob, ki so jo podajali zdrav dokaz, da so ščetke za zobe pri Borzecskehih domačinih še prave španske vasi.

Gospa je pričela, takoj z vzgaja-

njem. In je moral gospod soprog reči, da jo je pri tem dobro odnesel, kajti njegova žena je odslej govorila samo s Hano. To mu nikakor ni bilo neljubo.

»Toda Hana! Kaj se pa praskaš tako!«

»Hana, ne brbaj si nosa!«

»Hana, ne stoj tako švedrasto!«

»Hana, tako ne sedi nobena punčka!«

Naravno, da niso bili pouki, ki jih je dajala gospa Hani, tako navedeno kratki, temveč je vsakemu takemu opominu sledilo utemeljevanje, ki bi bilo napolnilo tri do štiri zvezke leksikona.

Lastni hčerki, Stana in Vladka, sta gledali sprva svojo novo tovarišico malce postrani, nato pa sta jo vžljubili in se pošteno trudili, da pomagajta svoji mami pri Haničinem vzganjanju.

Hanica je bila kot grčav gaber, iz katerega naj bi se izcimila gladko iztesana deska, če mogoče okrasek. Hanica ni znala ne hoditi, ne stati, ne sedeti, ne ležati. Tudi jesti ni znala. Gospod je bil navdušeno prepričan, da jo je bilo slišati v vse sosednje ulice, kadar je zajemala juho. Slišno ji je teknilo vse dobro. In poleg tega se je še praskala v različnih krajih svojega deviškega telesa, smrkala, si brbala in snažila med jedjo nos — sprva seveda po svoji stari navadi s prsti — in jo je čisto spopadla mična želja, vprizoriti pravcati lov na gotove rjave skakalce in skočice.

In njeno govorjenje šele! Izražala se je popolnoma realističnomoderno, brez posebnega opisovanja. Gospa je dobila pri vsaki taki besedi menda krč v jezik ali ji je pa jeza sapo zaprla, da je zijala kot kapelj, lastni hčerki sta se smejala navdušeno in je to še bolj krčevito podžgalo gospejno jezo.

In je bil gospod soprog tega jako

vesel! Kajti bilo je pred Haničinim vzganjanjem veliko krika in vika, če mu je odpadel le prašek pepela od cigarete na tla, sedaj pa je bil odpravljen samo s kratkim svarečim pogledom s strani gospe soproge.

Preteklo je menda štirinajst dni. Na Haniči se je neprestano delalo, pililo in likalo. Tudi uspeh seveda ni izostal, naravno ni bil tak, kot se ga je nadejala gospa. Se je pripetilo namreč nekega dne, da se je ena od lastnih hčer hipoma tako čudovito in na tak način izrazila, da gospej ni samo sape zaprlo, ampak je skoraj ob tem nadebudnem izrazu omedlela, in je takoj nato druga hčerka zelnila tako glasno in s takimi registri glasov, da bi se bil fjakarski konj, ki se je ravno ustavil s kočijo pred njihovo hišo, gotovo splasil, če bi mu bila dopuščala to njegova moč in stara iztrdajana telesna konstitucija.

»Za božjo voljo!« je zakrčala gospa. In njen obraz je bil tak kot od človeka, ki je ravnokar znozel.

In počasi se je izkazalo, da je Haničino likanje bob ob steno in sta se samo lastni hčerki nalezli od nje vseh bozecskehih čednih in nečednih manir in navad. In je gospa prišla slednjič do spoznanja, da se bosta v najkrajšem času iz njenih dveh hčerk razvili dve občudovanja vredni kmečki butari, pa je prišla Hani in jo odpeljala spet nazaj v Borzec.

In je bilo potem v hiši gospoda soproga le še slišati: »Stanka, kako pa sediš? Vladka, kako govoriš? Toda Stanka, ali se briše nos v krilo?«

In je tudi gospod soprog upal, da se bo njegovji ženi še posrečilo, da napravi iz lastnih hčerk mestne gospodične. Kajti gospa se je resnično jako, jako trudila.

Inserirajte v „Slov. Narodu“

Za birmance!
Lepa darila

dobe 3454
botri in botrice
najceneje v veliki izbiri pri najstarejši ljubljanski trdnici

Lud. Černe,
trgovina ur in zlatnine,
Ljubljana, Wolfova ulica 3

! Za blinkošti !

Ravnokar došli damski in dekliški slavniki po najnižjih cenah. Prevzemam tudi vsa popravila.

Minka Horvat,
modistka
Ljubljana, Stari trg 21

Danijel Zupanc

zlatar

Ljubljana, Wolfova ulica 6
priporoča svojo okusno zalogo ur, zlate in srebrne verižice, kakor obeske itd. za birmanske darila po jako nizkih cenah.

BRACA PEC
DALI (SLAVONIJA)
3443
1^a zimsko salama
povsem zrela na skladišču

Gamaufovo umetno gnojilo za cvetlice

je izborno učinkovito sredstvo, katero omogoči rastlini do izredno bujnega razvoja in vzbudi v cvetu mnogo intenzivnejšo nianso barve. Cena zavojčku Din 3.—. Razpošilja društvo

„Vrtnarska šola“ v Kranju.
Stalna zaloga: Herzmansky, Korsika, Urbanic in drogerija „Adria“.

Graščina Sloveniji

išče upravitelja z visokošolsko gozdarsko izobrazbo. Ponudbe na upravo Slov. Naroda pod „100“ 3547.

Obnovite naročnino

Za odgovore uprave naj se priloži 1 dinar. Plačuje se vnaprej.

MALI OGLASI

Cena malih oglasov vsaka beseda 50 para. — Najmanjše pa Din 5.—

Službe

Pletarje

sprejema in daje pletarko delo na dom — Pletarko v Strnišču r. z. z. o. z., Slovenija. 3442

Kontoristinja

z daljšo prakso, večja knjigovodstva in korespondence — išče mesta. Gre tudi na deželo. Nastop takoj ali pozneje. — Ponudbe pod „Kontoristinja/3518“ na upravo „Slov. Naroda“.

Absolvent

strokovne del. šole išče mesta skladiščnika ali kaj primerne. Zaposlen je bil dalj časa v veliki tovarni. Zmožen je vsakega dela, kakor tudi slovenskega, srbohrvatskega in nemškega jezika. — Ponudbe pod Delo/3512 na upravo „Slov. Nar.“.

Prodaj

Vrtni stole

prodaja najceneje — Rožman & Komp., Ljubljana, Mirje 4. 3051

Omara za led,

dobro ohranjena, naprodaj. — Tomažič, Sv. Petra cesta št. 2/II. 3504

Mlade lovške resaste

ptičarje,

poležene dne 1. aprila t. l. prodam. — Mekinda, Novi Vodmat št. 62. 3420

Krasna spalnica,

nova, kompletna, iz češnjevega lesa — se ceno prodaja. — Naslov pove uprava „Slov. Nar.“. 3436

Klobase,

fine, suhe, radi opustitve obrata v večji množini na prodaj. — Naslov pove uprava „Slovenskega Naroda“. 3498

Dva vrtna škropilna vozova

brez cevi, kamenit valjar za vrtna pota itd. ugodno naprodaj. — Aleksandrova cesta 15. 3530

Nenremičnine

Hiša z vrtom

na Vrhniki se prodaja proti polovični kupnini takoj. — Naslov pove uprava „Slov. Naroda“. 3533

Travniki se prodaj.

Naslov pove uprava „Slov. Naroda“. 3525

Kupim

Bukovo oglje

Ia kakovosti, kupuje stalno družba „Carbonaria“ v Kočevju ter plačuje isto vedno po najvišjih dnevnih cenah. Imenovana družba išče tudi v posameznih proizvodnih krajih bukovega oglja stalne zanesljive nakupovalce in zastopnike proti proviziji. — Ponudbe na naslov: Družba „Carbonaria“, Kočevje. 3544

Dopisovanje

Kako dobiš lahko nevesto?

Potom malih oglasov v „Slov. Narodu“

Mladenč,

ki sameva v daljni tujini, si želi dopisovanja v svrhu izmenjavanja misli. — Ponudbe s sliko pod „Ameriški samotar 3499“ na upravo „Slovenskega Naroda“.

Razno

Odda se deklica,

tri tedne stara, za svojo. — Naslov pove uprava „Slov. Naroda“. 3528

Ivan Magdič,

krojač, Ljubljana, Gledališka ulica 7 — se priporoča za idočo sezono. 3236

Večja partija cenih

damskih in dekliških slavnikov došla. Prazne oblike od Din 30.— naprej. Ogledate si izložbo. — Minka Horvat, Stari trg 21. 3483

Ratluk

(PATIJER) in zajamčeno pristni med „Čebelskega društva“ ima v zalogi slaščičarna H. Treo, Sečlenburgova ulica, Ljubljana. 3335

Pletenine

vseh vrst in predtiskarila ročnih del, najmodernejši vzorci. Cene nizke. — L. Turk, Pred škofijo 1. nadstropje (v prejšnjem poslopiju Kreditne banke). 938

Ugodna prilika!

Ravnokar došla večja množina (lisere) slavnikov v najnovejših oblikah od 100 Din naprej — nudi modni salon Stuhly, Maške, Zidovska ulica 3. 3503

Veletrgovina

Osvald Dobeic,
Ljubljana, Sv. Jakoba trg 9 — priporoča svojo bogato zalogo raznega dišečega in brivskega mila, zobni prašek in pasto „Kaldont/Elida“ ter vse druge galanterijske predmete po najnižjih cenah. 3540

Hotel „Riviera“

Selce (Primorje)

z veliko teraso na morju tik kopališča. Poznana prvorazredna zagrebška kuhinja (Pension). Oskrba I. razreda 65 Din. II. razreda Din 50 za osebo dnevno. Cena sobi 20 do 25 Din dnevno. Privatnih lepih sob je dovolj na razpolago. Točim izbrana domača in inozemska vina. Dnevno sveže pivo kakor tudi druga mrzla pijača. — Prvorazredna postrežba. — Priporoča se lastnik Pero Strinovič. 3447

Trgovina modnih čevljev

in specialist za ortopedično in anatomično obnovo

Fran Szantner
Ljubljana, Sečlenburgova L. 3536

NARODNA KNJIGARNA

LJUBLJANA, PREŠERNOVA ULICA 7

priporoča sledeče knjige:

Meško, Naše življenje Din 18.—
Jules Verne I. Mojster Caharija 10.—
„ „ **II. Kaj si je izmislil Dr. Oks** 12.—
Kakršen gospod, tak sluga (burka v 1 d.) 10.—
Farrere, Civiliziranci, roman 20.—

Po pošti Din 2.— več. — Obenem priporoča razne druge romane, povesti, pravljice za mladino, drame in veseleigre.

Nogavice

Svilen flor Din 45.— pri

A. Sinkovec nasl.

K. SOSS, Ljubljana,

Mestni trg 19.

Velika izbira otr. majic.

Platnene obleke za

deklice in dečke.

MERAKL

boje, mastila, lakove, šmuk, emalje, kistove i garancirano čisti firais najbolje kakovosti

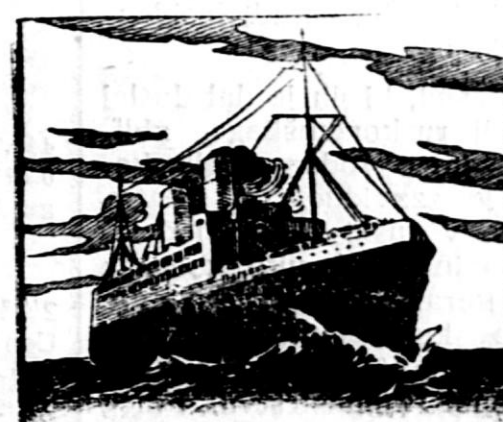
Medić - Zankl

družba z omejeno zavezo

MARIBOR LJUBLJANA NOVI SAD
podružnica centrala skladišče

T V O R N I C E:

LJUBLJANA - MEĐOVODE

ROYAL MAIL LINE

Kr. angleška pošta parobrodna linija — Generalno zastopstvo za kraljevino S. H. S. Zagreb, Trg. I. št. 17. 2855

Redoviti potniški promet:

Hamburg-Cherbourg-Southampton v

New York in Kanado

Cherbourg-Liverpool-Southampton v

Južno Ameriko.

— Rio de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos Aires, Sanpaulo. —

Odprava potnikov v prvem, drugem in tretjem razredu.

Kabina tretjega razreda z dvema in štirimi posteljami.

Podzastopstva:

Beograd, Karagjorgjeva ulica 91. — Ljubljana, Kolodvorska ulica 26. —

Veliki Bečkerek, Kralja Aleksandra ulica 4

Brzjavni naslov za gori navedena podzastopstva „Royalmail“.

Za Bosno, Hercegovino, Dalmacijo in Crnogore:

Spiska Prometna banka v Sarajevu in Gruzu.

Brzjavni naslov: „Prometna banka“.

Dopisovanje v vseh jezikih.